

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง :
ศึกษารณิชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

วิทยานิพนธ์
ของ
พระภิกษุพูนชัย อคฺคปญฺโญ (นั้ตรทอง)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ตุลาคม 2555

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง :
ศึกษารณีสุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

วิทยานิพนธ์

ของ

พระภิกษุพูนชัย อคฺคปญฺโญ (นั้ตรทอง)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง :
ศึกษารณีย์ชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

ของ

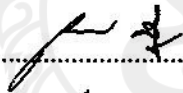
พระณัฐพรหุสข อคฺคปญฺโญ (นัครทอง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

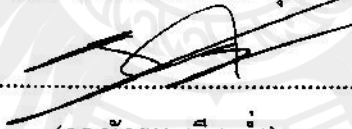
ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์นันท์นีย์ กมลศิริพิชัยพร)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณบุญ)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.นักรบ เดียรอ้า)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ ทังคะศรี)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตร
ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์สุณิสา อิมเอิบ)

วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พระภิกษุพูนชัย อคฺคปญฺโญ (ฉัตรทอง). (2555). การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อน

เศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูฏ ก.ค. (พัฒนศึกษา)

ประธานกรรมการ

ดร.นักรบ เกียรอำ รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศึกษาการปฏิบัติตนตามแนวทางหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง และ 4) เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9189 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe Method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าสามในสี่มีการปฏิบัติตนตามหลักธรรมโดยรวมในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านทานมัย (Almsgiving) ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนตามหลักธรรมในระดับดี ด้านศีลมัย (Moral Precepts) ผู้นำครัวเรือนเกือบสามในสี่มีการปฏิบัติตนตามหลักธรรมในระดับดี ด้านภาวนามัย (Pray) ผู้นำครัวเรือนมากกว่าสามในสี่มีการปฏิบัติตนตามหลักธรรมในระดับดี 2) ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจโดยรวมในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับน้อย ด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับน้อย ด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับดี และด้านความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำครัวเรือนครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจในระดับน้อย 3) การปฏิบัติตนตามแนวทาง

เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตน โดยรวม ในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี ด้านการปฏิบัติตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี และ4) เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้นำครัวเรือนที่มี อาชีพ การปฏิบัติตามหลักธรรม ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Pra Chutpumchuy aukkapunyo (Chuttong). (2012). **The behavioral Practice to the Moral Principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy : The Case Study of Ta Kean Thong District, Amphoe Khao Kitchakut, Chanthaburi.** Thesis. M.A. (Social Sciences For Development). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University, 2011.

Thesis Advisors

Assistant Professor. Dr.Khompol Suvarnakuta Ph.D. (Development Education) Chairman
Dr.Nakrob Theinaum Ph.D (Anthropology) Member

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy 2) to study the understanding of the Self-Sufficiency Economy Philosophy 3) to study the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy in Ta Kean Thong District and 4) to compare the behavioral practice to the moral principles in the self-Sufficiency Economy Philosophy in Ta Kean Thong District, Amphoe Khao Kitchakut, Chanthaburi. The aspects of personal factors, the understanding of the Self-Sufficiency Economy Philosophy, and the practice to the Self-Sufficiency Economy Philosophy were investigated in this study. The sample group used in this research consisted of 261 household leaders in Ban Klong Nam Pen, Moo 8, Ta Kean Thong District, Amphoe Khao Kitchakut, Chanthaburi and 122 household leaders in Ban Klong Nam Pen approved by the Krejcie and Morgan's table for determining sample size. The research instrument used to collect data was the two-rating scale questionnaire with the reliability level of 0.9189. The data were statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and the test of Scheffe's Method.

The research findings were as follows : 1) the overall result of the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by more than three-fourth of the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of almsgiving practice, performed by almost all the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of moral precept practice, performed by more than three-fourth of

the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of praying, performed by more than three-fourth of the household leaders, was at the high level. 2) more than a half of the household leaders showed the understanding degree of the Self-Sufficiency Economy Philosophy at the high level. More than a half of the household leaders showed the low understanding level of the self-reliance. More than a half of the household leaders showed the low understanding level of the natural resource use. More than a half of the household leaders showed the high understanding level of the non-over production and consumption. A half of the household leaders showed the low understanding level of cooperation and collaboration. 3) the overall result of the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leader, was at the high level. The individual characteristic of the behavioral practice to the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of the effort to establish the village of Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of the relation between Buddhism and the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leaders, was at the high level and 4) the comparative analysis of the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy calssified by the aspects of personal factors and the understanding of the Self-Sufficiency Economy Philosophy showed the following results. The household leaders with different gender, age, marital status, educational levels did not differently follow the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy. The household leaders with different occupations and the Self-Sufficiency Economy Philosophy,'s understanding showed the .05 level of statistical significance of the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู ปรุชานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เถียรอำ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ตลอดจน ดร.วัฒนา บันเทิงสุข ปรุชาน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบสอบถามรวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย พร้อมด้วยเพื่อนสหธรรมิก เพื่อนนักศึกษาเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์และให้ความสะดวกในขั้นตอนต่างๆ เป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนๆ และพระเถระผู้ใหญ่ทุกรูปที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนกับผู้วิจัย จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีตาแก่บิดา มารดา ของข้าพเจ้า

พระภิกษุพูนชัย อภุคปญ โย (ฉัตรทอง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Pra Chutpumchuy aukkapunyo (Chuttong). (2012). **The behavioral Practice to the Moral Principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy : The Case Study of Ta Kean Thong District, Amphoe Khao Kitchakut, Chanthaburi.** Thesis. M.A. (Social Sciences For Development). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University, 2011.

Thesis Advisors

Assistant Professor. Dr.Khompol Suvarnakuta Ph.D. (Development Education) Chairman
Dr.Nakrob Theinaum Ph.D (Anthropology) Member

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy 2) to study the understanding of the Self-Sufficiency Economy Philosophy 3) to study the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy in Ta Kean Thong District and 4) to compare the behavioral practice to the moral principles in the self-Sufficiency Economy Philosophy in Ta Kean Thong District, Amphoe Khao Kitchakut, Chanthaburi. The aspects of personal factors, the understanding of the Self-Sufficiency Economy Philosophy, and the practice to the Self-Sufficiency Economy Philosophy were investigated in this study. The sample group used in this research consisted of 261 household leaders in Ban Klong Nam Pen, Moo 8, Ta Kean Thong District, Amphoe Khao Kitchakut, Chanthaburi and 122 household leaders in Ban Klong Nam Pen approved by the Krejcie and Morgan's table for determining sample size. The research instrument used to collect data was the two-rating scale questionnaire with the reliability level of 0.9189. The data were statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and the test of Scheffe's Method.

The research findings were as follows : 1) the overall result of the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by more than three-fourth of the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of almsgiving practice, performed by almost all the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of moral precept practice, performed by more than three-fourth of

the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of praying, performed by more than three-fourth of the household leaders, was at the high level. 2) more than a half of the household leaders showed the understanding degree of the Self-Sufficiency Economy Philosophy at the high level. More than a half of the household leaders showed the low understanding level of the self-reliance. More than a half of the household leaders showed the low understanding level of the natural resource use. More than a half of the household leaders showed the high understanding level of the non-over production and consumption. A half of the household leaders showed the low understanding level of cooperation and collaboration. 3) the overall result of the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leader, was at the high level. The individual characteristic of the behavioral practice to the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of the effort to establish the village of Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leaders, was at the high level. The individual characteristic of the relation between Buddhism and the Self-Sufficiency Economy Philosophy, performed by almost all the household leaders, was at the high level and 4) the comparative analysis of the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy calssified by the aspects of personal factors and the understanding of the Self-Sufficiency Economy Philosophy showed the following results. The household leaders with different gender, age, marital status, educational levels did not differently follow the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy. The household leaders with different occupations and the Self-Sufficiency Economy Philosophy,'s understanding showed the .05 level of statistical significance of the behavioral practice to the moral principles in the Self-Sufficiency Economy Philosophy.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูฏ ประชานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เถียรอำ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ตลอดจน ดร.วัฒนา บันเทิงสุข ประชาน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบสอบถามรวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย พร้อมด้วยเพื่อนสหธรรมิก เพื่อนนักศึกษาเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์และให้ความสะดวกในขั้นตอนต่างๆ เป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนๆ และพระเถระผู้ใหญ่ทุกรูปที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนกับผู้วิจัย จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีตาแก่บิดา มารดา ของข้าพเจ้า

พระภิกษุพูนชัย อุกกปญ โย (ฉัตรทอง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ.....	8
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	14
หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง.....	17
การขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
ความสำคัญของความคาดหวัง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ผลกาวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	58
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	58
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผลการวิจัย.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก	73
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	74
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	76
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	82
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	90

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล จำแนกเป็นรายด้าน	35
2	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	37
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการ ขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทานมัย จำแนกเป็นรายข้อ	38
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการ ขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านศีลมัย จำแนกเป็นรายข้อ	39
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการ ขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาวนามัย จำแนกเป็นรายข้อ	40
6	จำนวนและร้อยละของระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	41
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด จำแนกเป็นรายข้อ	42
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด จำแนกเป็นรายข้อ	43
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง จำแนกเป็นรายข้อ	44
10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จำแนกเป็นรายข้อ	45
11	การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน..	46
12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง ด้านการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกเป็นรายข้อ.	47
13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง ด้านการปฏิบัติตามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกเป็นรายข้อ.....	48
14	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง ด้านการปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายข้อ.....	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15	เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t-test หรือ F-test และความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' 50
16	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอายุ 51
17	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ 52
18	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่..... 53
19	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสถานภาพสมรส 54
20	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการศึกษา 55
21	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 56
22	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในความหมายของคำว่า “พอเพียง” จะต้องมีการสร้างจิตสำนึกอยู่ในตัวบุคคลที่ควรใส่ใจเป็นพิเศษ ที่จะต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อเท็จจริงให้ปรากฏต่อความเป็นจริงอยู่เสมอ ให้สอดคล้องกับวิถีที่ทุกคนจะพึงนำไปปฏิบัติกับชีวิตประจำวัน เพราะว่าทุกคนนั้นยัง มีความอยากมีอยากได้ เป็นเรื่องธรรมดาของผู้มีกิเลส เป็นการไหลตามกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อหวังผลกำไรที่อยากได้ ไม่มองว่าคนอื่นจะเป็นอย่างไร แต่ขอให้ฉันสบายอย่างเดียวก็พอใจแล้ว นี่คือการโลภทางใจของมนุษย์ที่ยังไม่รู้ว่าจะหยุดได้อย่างไร เพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากความวิกฤตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์ทรงพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระองค์มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางให้แก่พสกนิกรของพระองค์มาโดยตลอดนานกว่า 34 ปี ตามแนวทางการดำเนินชีวิตแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งทรงชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับชั้น ทั้งในระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ ทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินตามทางสายกลาง มิใช่เฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจจะให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ แต่ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความพอใจ คือความยินดีในสิ่งที่มีอยู่ เป็นอยู่ อยู่ได้ระดับหนึ่ง รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (อภิชาติ พันธ์เสน. 2551 : 63)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) จึงปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนเป็นครั้งแรก เพื่อสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศ (วิษณุ พูนสุข. 2543 : 39 - 40) ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) จึงได้ปรับปรุงปรัชญาและเป้าหมายใหม่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยืดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2544 : ก) ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ยังใช้แนวคิดพื้นฐานที่ยึด คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และน้อมนำ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางปฏิบัติในการบริหารและพัฒนา เพื่อจุดมุ่งหมายในการมุ่งการพัฒนาสู่ สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (Green Society) มาใช้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 13)

กอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 7 แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ มาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ธีรเดช นรัตถกริษา. 2551 : 24)

ในขณะที่ ณ วันนี้ความเป็นอยู่ในทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง กำลังมีการพัฒนาที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เข้าสู่โลกแห่งวิทยาศาสตร์ที่กำลังเจริญอย่างต่อเนื่องและมีการแข่งขันกันสูงเรื่องกำไรและขาดทุนแบบเอาเป็นเอาตาย โดยลืมนึกถึงกฎธรรมชาติที่ว่า “ตายไปเราเอาอะไรไปสักอย่างก็ไม่มี เว้นไว้แต่ความดีกับชั่วที่ติดตัวเราไป” (วารโเพ็งสวัสดิ์. 2551 : 56)

คนไทยเราเกิดมาก็มีความสัมพันธ์ด้วยกันสามเรื่อง คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งคนไทยทั้งชาติมีความรักและเทิดทูลไว้เหนือหัวทั้งชีวิตและจิตใจอันดีงาม เพราะฉะนั้นต้องเข้าใจว่าชาติเสียก่อนว่าคืออะไร เช่น คนในแผ่นดินเดียวกันจะต้องรักกันเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดพลังความแห่งความสามัคคีและรักความที่เป็นอธิปไตยของชาติ โดยให้เป็นเอกลักษณ์ของแผ่นดิน ประชาชนจะต้องเข้าข้างรัฐ ในการบริหารประเทศ ส่วนพระศาสนา เป็นที่เคารพยั้งในใจของทุกคนโดยธรรมชาติ จะมีใครมาขู่เข็ญให้นับถือก็หาไม่ นับถือเองตามแต่ที่ตนศรัทธาและเมื่อทุกคนมีความคิดความเชื่อเข้ากับหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ แล้วควรเอาศาสนาไปมีส่วนร่วมในความรักชาติและช่วยแก้ปัญหาของชาติ เพื่อสนับสนุนให้รัฐ ในการบริหารประเทศ และสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นที่รักเคารพยั้งอยู่ในดวงใจของคนทั้งชาติอย่างนี้แล้ว เราทุกคนควรน้อมรับเอาพระราชดำรัส น้อมนำมาปฏิบัติให้เห็นผลเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาชาติให้เกิดความมั่นคงโดยมีรัฐเป็นผู้นำ ทำให้ชาติ ศาสนา และมหากษัตริย์ ทำให้ประเทศมีความมั่นคง เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศได้เป็นอย่างดี (พูนศักดิ์ วรรณพงษ์. 2538 : 9)

จากพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะศึกษาการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้มิติที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจริยธรรม ดังพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ที่เน้นทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ความหลากหลายในการอยู่ร่วมกันของสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นปกติสุขมีความสุขเอื้ออาทรต่อกัน เกิดดุลยภาพที่เคลื่อนไหวได้ ช่วยเหลือพึ่งพิงอิงกัน เศรษฐกิจพอเพียงมีจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบความคิดและเชื่อมโยงกับมนุษย์โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลาง” มีความเป็นสากล (เพ็ชรี กิตติวิทยากุล. 2532 : บทคัดย่อ) อำเภอเขาชะเมาถูกเป็นหนึ่งอำเภอที่น้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในหลักธรรมเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะในหมู่บ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดจันทบุรี เป็นหมู่บ้านซึ่งได้รับการคัดสรรให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข”

ดีเด่นในระดับจังหวัดในปีพ.ศ. 2553 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง โดยใช้บ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นแนวทางในการศึกษาการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามแนวทางหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในเขตตำบลตะเคียนทองและตำบลอื่น ๆ ของอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนบ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 261 คน (สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบล

ตะเคียนทอง. 2554 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นในระดับจังหวัดในปี พ.ศ. 2553

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำครัวเรือนทุกคนของบ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 122 คน (สำนักงานทะเบียน เทศบาลตำบลตะเคียนทอง. 2554 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) อาชีพ
- 4) สถานภาพสมรส
- 5) การศึกษา

2.1.2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

- 1) ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
- 2) ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
- 3) ภวานามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภavana

2.1.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด
- 2) ใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด
- 3) ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง
- 4) ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 การปฏิบัติตามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.3 การปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียง

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนพึ่งพาทั้งในกลุ่มหรือเครือข่าย มีการจัดตั้งทุน ทรัพยากร โดยมีความสมดุลในด้านวัฒนธรรม ทรัพยากร รายรับรายจ่าย ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น สืบทอดต่อยอดภูมิปัญญาชาวบ้าน มีความพอกิน คือพอออม พอเพียงและเหลือขาย มีความสำคัญ 4 ประการ คือ

3.1.1 ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด หลักการพึ่งตนเอง คือ ยึดหลักทางสายกลาง ในการดำรงชีวิตต้องสามารถพึ่งตนเองได้ เช่น ทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทางด้านเทคโนโลยี และทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

3.1.2 ใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด คือ สิ่งใดที่มีการเกิดขึ้นในท้องถิ่น และมาใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อเป็นลดต้นทุนในการผลิตพร้อมเพิ่มรายรับ เช่น ทำปุ๋ยหมักใช้เอง หมักน้ำชีวภาพ หรือเศษอาหารหมักทำเป็นปุ๋ย เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าที่สุด เป็นต้น

3.1.3 ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง ถ้ามีมากก็ไว้ขาย คือ จะต้องมีความพอดี ในตัวบุคคลนั้นต่อการตัดสินใจไม่ให้เกินตัวของตนและครอบครัว คนในครอบครัวจะต้องช่วยกันช่วยกันทำให้พอเหมาะพอควร และทำกิจกรรมในครัวเรือนให้อย่างสมดุล ต่อการผลิตและบริโภค พร้อมกับเพิ่มรายได้ ทำให้ครอบครัวพอใจและอยู่อย่างมีความสุข เป็นต้น

3.1.4 ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ การให้ทุกคนมีส่วนร่วม เช่น ความพออยู่พอกิน มีคุณธรรมประจำใจ รู้ รัก สามัคคี อยู่เย็นเป็นสุข และวิถีชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

3.2 การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ใช้จ่ายประหยัด ขยัน อดทน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 หลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง ระบบเศรษฐกิจโดยยึดหลักหลักธรรมบุญกิริยาวัตถุ 3 ประการ คือ

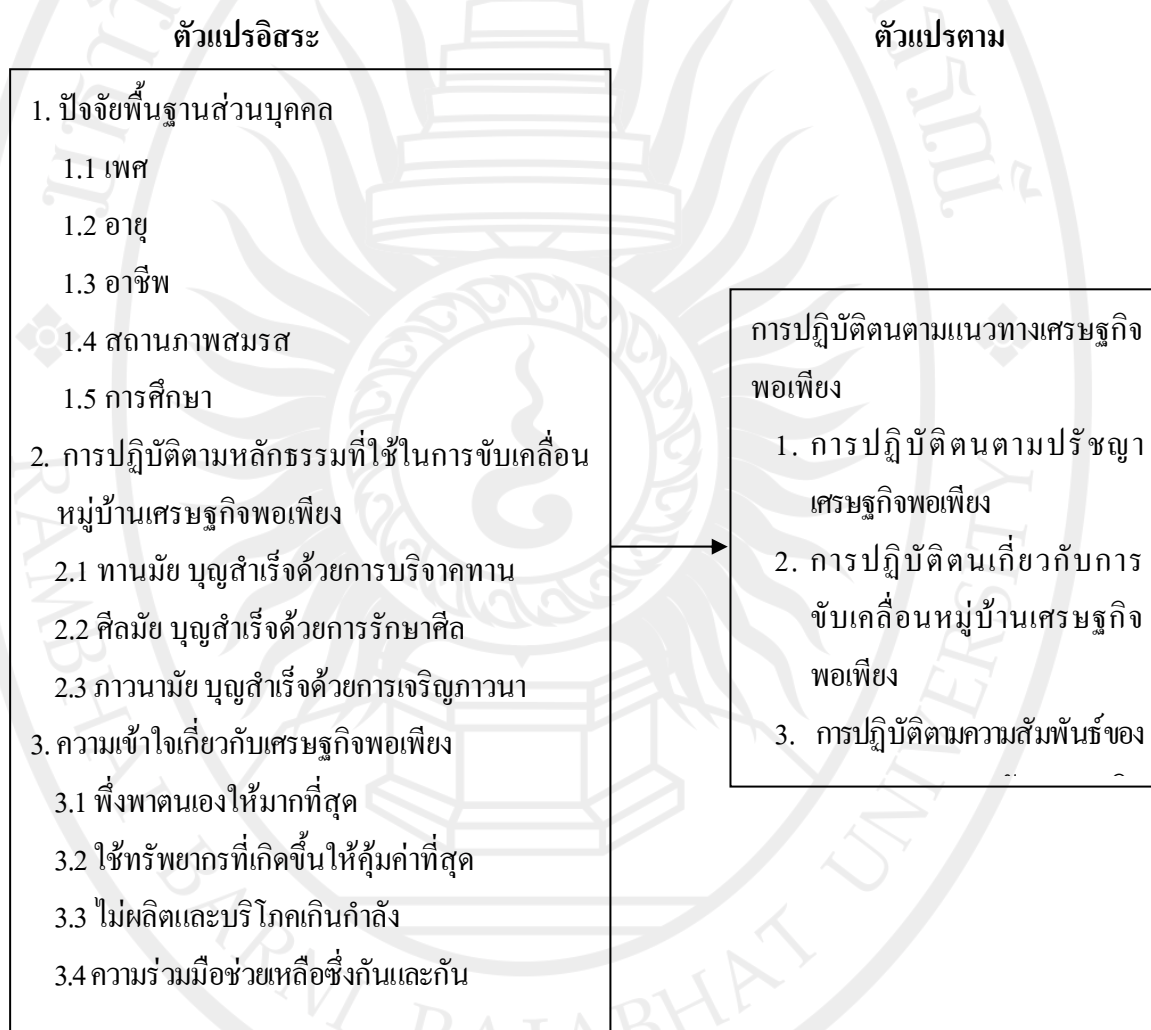
3.3.1 ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

3.3.2 ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

3.3.3 ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษา การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม กรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้นำครัวเรือนที่มีเพศต่างกันปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน
2. ผู้นำครัวเรือนที่มีอายุต่างกันปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน
3. ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกันปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

4. ผู้นำครัวเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน
5. ผู้นำครัวเรือนที่มีการศึกษาต่างกันปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน
6. ผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน
7. ผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. การขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ

การที่ทุกคนมีเป้าหมายการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ย่อมก่อให้เกิดแนวคิดร่วมกันที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม สามารถจับต้องได้ เกิดความสัมพันธ์โดยธรรมชาติแห่งการเป็นมนุษย์ มีการเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อและความนึกคิดอย่างมีแบบแผนทางสังคม ซึ่งต้องนำพระศาสนามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุและผล พร้อมกับการหมุนเวียนทางด้านเศรษฐกิจ การสื่อสารและการติดต่อเชื่อมโยงอย่างสอดคล้องจนถ่ายเทหมุนเวียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เกี่ยวกับการพึ่งตนเองและประโยชน์ร่วมกันทางสังคมแห่งความอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดี

เพชร ภูมिवานนท์ (2533 : บทคัดย่อ) กล่าวว่าความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กัน 2 ประการคือ

1. บทบาทของพุทธศาสนาที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ กิจกรรมของวัดและพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตทางเศรษฐกิจของไทยมาตั้งแต่อดีต วัดเป็นศูนย์กลางของการสมาคม เป็นที่มาแห่งวัฒนธรรมช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ ในการดำรงชีวิต วัดเป็นแหล่งการศึกษาที่ให้ทั้งความรู้ อาชีพและสอนให้คนรู้จักทำมาหากินโดยสุจริต ขยันหมั่นเพียร และอดทน

2. หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจนั้นเป็นที่ยอมรับว่าพุทธศาสนาที่มีคำสอนที่ทันสมัยต่อชีวิตประจำวันในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ นักปราชญ์ทางตะวันออกและตะวันตกหลายท่านได้มองว่าหลักเศรษฐศาสตร์ที่มีอยู่ในพุทธศาสนา สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของโลกได้อย่างเหมาะสม ซึ่งได้กล่าวถึงธรรมะที่เกี่ยวข้องต่อเศรษฐศาสตร์ดังนี้

2.1 เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะช่วยให้มนุษย์มีความสุขระดับหนึ่ง เราจะต้องยอมรับความจริงที่ว่า ความอยู่ดีมีพอกทางเศรษฐกิจก็เป็นพื้นฐานอันหนึ่งที่จะทำให้พร้อมที่จะมีความสุข เพราะคำสอนในพระพุทธศาสนามีจุดที่ทำอะไรให้ทุกคนมีปัจจัยสี่เพียงพอที่จะไปพัฒนาคุณภาพชีวิตพระพุทธศาสนายอมรับความจำเป็นเบื้องต้นของปัจจัยสี่ เป็นพื้นฐานแล้วจึงแสวงหาทรัพย์สินให้เพิ่มพูนเพื่อให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ได้หลายอย่าง เพราะผู้ครองเรือนนอกจากจะรับผิดชอบตัวเองยังต้องรับผิดชอบต่อคนในครอบครัวอีก ตลอดจนถึงการช่วยเหลือสงเคราะห์กันในสังคม หลักปฏิบัติต่อปัจจัยสี่และทรัพย์สินทางพระพุทธศาสนามีดังนี้

2.1.1 การแสวงหาทรัพย์ ต้องคำนึงถึงว่าจะได้มาอย่างไร การแสวงหาทรัพย์เป็นไปโดยชอบธรรม ยินดีที่ตามหามาได้ มีสติกำลังทุ่มเทลงไป ได้เท่าไรก็พอใจ (ยถาพล สันโดษ) ยินดีในสิ่งที่หามาได้โดยชอบธรรม มาทุจริตถือโกง (ยถาสารูปป สันโดษ)

2.1.2 การเก็บออมหรือการรักษาทรัพย์ ตลอดจนการสะสมทุน ด้านหนึ่งเป็นการออมไว้เป็นทุนทำงานหรือเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่อไป อีกด้านหนึ่งคือการเก็บออมไว้เป็นหลักประกันชีวิตในยามจำเป็นและเมื่อกำลังเก็บออมเกินความจำเป็นสำหรับใช้จ่ายสองด้านนั้นก็กลายเป็นสำหรับการสงเคราะห์ บำเพ็ญประโยชน์จรร โจรธรรมและเกื้อหนุนสังคม

2.1.3 การใช้จ่าย พระพุทธศาสนาได้วางหลักการเกี่ยวกับการใช้จ่ายทรัพย์ไปในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุข คือ ด้านหนึ่งเลี้ยงตนเอง เลี้ยงบิดามารดา เลี้ยงครอบครัวและคนในรับความผิดชอบให้มีความสุข ด้านที่สองการเผื่อแผ่แบ่งปันเพื่อไมตรีจิตมิตรภาพ เช่น การต้อนรับ การสังสรรค์ในหมู่ญาติมิตรเพื่อนฝูงตามสมควรแก่ฐานะ ด้านที่สาม ใช้จ่ายทรัพย์นั้นทำความดีบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การทำบุญอุทิศให้ผู้ตายซึ่งจะเป็นญาติหรือไม่ก็ตาม ไม่หลีกเลี่ยงภาษีอากรหรือการบริจาคทาน เป็นต้น นอกจากนี้การใช้จ่ายทรัพย์ที่หามาได้ควรเป็นไปตามความเป็นจริง ถูกต้องตามหลักศีลธรรมและเหตุผล

2.2 เป็นปัจจัยพื้นฐานทำให้เกิดความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาศัยธรรมะเป็นพื้นฐานทางด้านจิตใจช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิญญาณหรือช่วยทำให้จิตใจเจริญ คือ มีศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ สิ่งเหล่านี้มีคุณค่า ถ้าเราไม่มีคุณธรรมประจำใจก็ยากที่จะร่ำรวย ยากจะมียศศักดิ์และชื่อเสียงปรากฏในสังคมตลอดถึงการเคารพนับถือจากคนอื่น ถึงแม้ว่าจะได้สิ่งเหล่านั้นมาโดยบังเอิญหรือมรดกก็ไม่สามารถรักษาไว้ได้นาน หากมีคุณธรรมประจำใจสิ่งดังกล่าวถ้ายังไม่มีการเกิดมีขึ้น ถ้ามีอยู่แล้วก็จะเจริญยิ่งขึ้น ดังนั้นนักปราชญ์ทั้งหลายจึงกล่าวว่า ธรรมะเป็นคุณค่าอันสำคัญแห่งชีวิตของมนุษย์ทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ

2.3 พุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างอิสรภาพโดยมีบทบาทอย่างสำคัญที่จะทำให้พุทธศาสนิกชนหันมาสนใจเรื่องจิตใจกันมากขึ้น พระพุทธศาสนาจะเป็นป้อมปราการ

อันสำคัญที่จะป้องกันมิให้บุคคลถูกระแสแห่งวัตถุที่คิดว่าเป็นความเจริญรุ่งเรือง เป็นความสุข จะนำไปสู่ความหายนะ เพราะความสุขทางเศรษฐศาสตร์มุ่งวัตถุ แต่พระพุทธศาสนาแบ่งความสุขออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ โลกียสุข และ โลกุตระสุข

2.3.1 โลกียสุข เป็นความสุขของปุถุชนหรือฆราวาสผู้ครองเรือนยังเป็นความสุขที่พัวพันกับทรัพย์สินสมบัติและวัตถุต่าง ๆ

2.3.2 โลกุตระสุข เป็นความสุขของผู้สิ้นกิเลสเป็นความสุขที่เที่ยงแท้ยั่งยืน ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุหรืออารมณ์ใด ๆ โดยสรุปตามตารางประกอบ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การปฏิบัติตาม หลักธรรมบุญ กิริยาวัตถุ 3 ประการคือ	การพัฒนาที่หาได้	คุณภาพทางด้านจิตใจ	อยู่อย่างพอเพียง	จริยธรรม	คาดว่าจะได้รับ
ทาน	- ให้อาหาร - ช่วยเหลือกัน - การพึ่งพาซึ่งกันและกัน - ช่วยเหลือปัจจัย 4 - ให้ความรู้ - ให้อภัยเป็นสิ่งประเสริฐ	- คิดตามช่วยเหลือ - สงเคราะห์ด้วยน้ำใจ - ไม่หวังสิ่งตอบแทน - เพื่อให้คนอื่นพ้นทุกข์ - ให้ทุกคนมีความสุข - อารมณ์ดีสดชื่นแจ่มใส - เป็นที่ไว้วางใจของคนทั่วไป	- พอใจในสิ่งที่คนมีอยู่ - ไม่เอาเปรียบกัน - ทำตามกำลังปัญญา - คิดไม่เกินตัว - อยู่อย่างสันโดษ	- มีพฤติกรรมกายวาจา - มีพฤติกรรมแบ่งปันกัน - พฤติกรรมส่วนตนและผู้อื่น - การยกย่องให้เกียรติเคารพนับถือ	- สังคมบ้านชุมชนน่าอยู่ - รัฐให้ความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน
ศีล	- กายให้สะอาด - วาจาให้สะอาด - ทำตัวเป็นปกติ	- ไม่เบียดเบียนกัน - มีอาชีพสุจริต - กามสังวร - มีความซื่อสัตย์สุจริต - มีสติปัญญาแก้ปัญหา	- ทำให้ทุกคนรักกัน(เมตตา) - อาชีพของตนเองที่ไม่ผิดกฎหมาย - ต้องมีความให้เกียรติซึ่งกันและกัน - สร้างความเชื่อมั่น - รู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์และมีประโยชน์	- เป็นคนเรียบร้อย - รู้จักให้เกียรติ - เคารพผู้สูงอายุ - รู้จักที่ต่ำที่สูง - นิสสัยขึ้น - มีระเบียบบังคับ - มีวินัยและกฎหมาย	- ครอบครัว ชุมชนรัฐ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างมีความสุข

การปฏิบัติตาม หลักธรรมบุญ กิริยาวัตถุ 3 ประการคือ	การพัฒนาที่ทำได้	คุณภาพทางด้านจิตใจ	อยู่อย่างพอเพียง	จริยธรรม	คาดว่าจะได้รับ
ภาวนา	- ทำให้เกิดสิ่งใหม่ - ทำบ่อยๆอยู่เสมอให้ เข้าใจชีวิต - สมถภาวนากับ วิปัสสนาภาวนา	- สร้างแก้ไข้ความเข้าใจ - แก้ไขปัญหาชีวิต - ได้รับความรู้ใหม่ - มีการเปลี่ยนแปลง - อารมณ์ดี	- ให้เกิดเหตุและผล - มีคุณภาพ - ศักยภาพและความยั่งยืน - มีความมั่นคงถาวร	- เป็นที่พึ่งของตนเองและ ผู้อื่นให้เกิดความสุข - ย่อมเกิดพลังสามัคคี - มีจิตอาสา	อยู่อย่างมีความสุขทุกคน ยิ้มเสมอ

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน คือ การแสดงออกถึงบุคคลให้เกิดความเมตตาหวังให้บุคคลอื่นพ้นจากความทุกข์ และได้รับความสุข เช่น อามิสทาน ธรรมทาน และอภัยทาน เป็นต้น

1.1 ความมุ่งหมาย เพื่อกำจัดเสียซึ่งความโลภ

1.2 วิธีปฏิบัติ คือ วิธีบริจาคทรัพย์สิ่งของให้แก่ผู้ที่ควรให้ ในการบำเพ็ญทานนี้ท่านให้คำนึงถึงหลักใหญ่ 3 ประการ คือ

1.2.1 วัตถุประสงค์ คือ ของที่จะบริจาคต้องเป็นของของตนได้มาโดยสุจริต

1.2.2 เจตนา คือ การตั้งใจในการบำเพ็ญทาน ต้องมุ่งเพื่อชนะกิเลส

1.2.3 บุคคล คือ ตัวผู้ให้ต้องมีศีล และผู้รับก็ต้องมีศีล

1.3 ผลที่ได้รับ คือ การบำเพ็ญทานนั้นเป็นการปฏิบัติ ตรงกันข้ามกับมัจฉริยะ (ความตระหนี่) การทำบุญวิธีนี้จึงจัดความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว และความโลภ กลายเป็นคนโอบอ้อมอารี มีน้ำใจเพื่อแผ่ ซึ่งเป็นลักษณะของคนที่ดีริบุญก้ำวหน้าในชีวิต

2. ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล คือ

2.1 ความมุ่งหมาย เพื่อกำจัดเสียซึ่งความโหดร้ายหยาบคายทางกายวาจา ปิดทางที่ตนเองจะทำความชั่วอย่างหยาบ

2.2 วิธีปฏิบัติ คือ เลือกรักษาศีลตามความสามารถและเพศภาวะของตน เช่น

2.2.1 คนทั่วไปรักษาศีล 5

2.2.2 อุบาสกอุบาสิการักษาศีล 8 (ศีล 8)

2.2.3 สามเณรรักษาศีล 10

2.2.4 ภิกษุรักษาศีล 227

แต่เมื่อใครรักษาศีลประเภทใดแล้ว ก็พยายามชำระศีลของตนบริสุทธิ์อยู่เสมอ

2.3 ผลที่ได้รับ คือ ทำให้เป็นคนสะอาดกาย-วาจา-ใจ ไม่มีมลทินโทษ ตัดเวร ภัยและทำให้เป็นคนมีระเบียบวินัย พร้อมทั้งจะก้าวหน้าในชีวิต

3. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ในข้อนี้ก็ต้องพยายามแก้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ซึ่งมีผู้เข้าใจว่าการบำเพ็ญภาวนานั้นเป็นกิจของสงฆ์ หรือของคนแก่ เป็นงานที่ล้าสมัย มัวแต่นั่งหลับตาภาวนาประเดี๋ยวก็อดตาย ซึ่งอันที่จริงหาเป็นเช่นนั้นไม่

3.1 ความมุ่งหมาย เพื่อฝึกอบรมจิตใจให้ฉลาด

3.2 วิธีปฏิบัติ จะขออธิบายให้กว้างขวางสักหน่อย เพื่อจะนำไปขยายความได้สะดวก ก่อนอื่นโปรดพิจารณาคำแปลอรรถกถาต่อไปนี้ดู เจตนาของบุคคลผู้พิจารณาไตรลักษณ์ คืออนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ก็ดี เจนาของผู้ได้ฌานก็ดี เจตนาอันประกอบด้วยการศึกษาและ

ศิลปวิทยาไว้ก็ดี เรียกว่าบุญกิริยาวัตถุอันสำเร็จด้วยภาวนา คำของพระอรหันตศาสดาจารย์ที่ยกมานี้ ท่านจะเห็นว่า การบำเพ็ญภาวนานั้นมีความหมายเป็นขั้น ๆ ไม่ใช่เรื่องนั่งหลับตาอย่างที่บางคนชอบพูดกัน ข้อความที่ยกมานั้นท่านเรียงลำดับจากสูงลงมาหาต่ำ ถ้าเรียงใหม่ตามหลักสากล คำว่า ภาวนา ก็หมายถึงการทำงานเหล่านี้

3.2.1 การศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ

3.2.2 การวิจัยงาน คือ ทำค้นคว้าให้ก้าวหน้าไปด้วย

3.2.3 การทำสมถกรรมฐาน คือ ฝึกสมาธิทำใจให้สงบ

3.2.4 การทำวิปัสสนากรรมฐาน คือ พิจารณาไตรลักษณ์ (ดูหมวดไตรลักษณ์)

3.3 ผลที่ได้รับ คือ ทำให้เป็นคนจิตใจฉลาด มีวิชาความรู้ ไม่มั่งมาย และท้ายที่สุดก็คือความหลุดพ้นจากกิเลส

จากแนวคิดต่างที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความเกี่ยวข้องกับบุญกิริยาวัตถุ 3 เป็นหัวข้อธรรมะที่ใช้กับชีวิตประจำวัน เช่น ทานมัย ศีลมัย และภาวนมัย ให้เกิดความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ต่อครอบครัว เพื่อนบ้าน ทำให้สังคมมีความสัมพันธ์กัน และอยู่อย่างการพึ่งพาตนเอง พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อเกิดความสามัคคี อยู่กันมีแบบแผนระเบียบประเพณีอย่างคุ่มค่า และเป็นการยอมรับความคิดเห็นจากในชุมชนของตนเองและต่างชุมชนเพื่อที่จะนำปัญหาต่าง ๆ สู่กระบวนการแก้ไขปัญหาให้มีความชัดเจนและมีการต่อยอดผลงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งให้ทุกคนเข้ามารับผิดชอบร่วมกัน แบ่งหน้าที่การทำงานให้มีความสอดคล้องกับงานที่ถนัด และอดทนต่อการพัฒนา ดังนั้นหลักธรรมกับชีวิตประจำวันเป็นคู่ชีวิตที่เป็นจริงตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกคนจะมองเห็นคุณค่าชีวิตของตนเองมีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่นที่มีประโยชน์ร่วมกันเป็นอย่างดี พร้อมติดตามประเมินผลอยู่ตลอดเวลา มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารให้มั่นคงสิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำ เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่า เป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่

และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น”

สุเมธ ดันติเวชกุล (2542 : 15) ให้ความหมายคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง ว่าพึ่งตนเอง (Self Sufficiency) นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอขืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง คนเราถ้าพอใจในความต้องการ มีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าคนในประเทศได้มีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คืออยู่เป็นสุข การปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในด้านที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเป็นอยู่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อต้องประหยัดในทางที่ถูกต้อง

ณรงค์ โชควัฒนา (2542 : 16-17) ให้ความหมายว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่า การพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยไม่มองเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ต้องมองสังคมด้วยและมองสิ่งแวดล้อมพร้อม ๆ ไปด้วยกับการพัฒนา เราไม่เชื่อว่าเมื่อเศรษฐกิจดีขึ้น และสิ่งเหล่านี้เป็นทรัพยากรไทยเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุด เพราะฉะนั้นการพัฒนาต้องมองรอบด้าน เรียกว่าบูรณาการและพึ่งตนเอง ทั้งเงินออม สติปัญญา และการตลาด โดยอาศัยปัจจัยในการพัฒนา คือ คน และเป้าหมายก็คือ อยู่ดี กินดี มีสุข แต่คนของเราของเรามีปัญหาต้องเน้นที่คน เป็นการใช้ศักยภาพของคน ถ้าคนไทยเก่งขึ้น มีความสามารถมากขึ้นเราก็จะสามารถพัฒนาประเทศได้ดีขึ้น กล่าวโดยสรุปเป้าหมายสุดท้ายสังคมไทยต้องกินดี อยู่ดี มีสุข ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

นภดล นุ่มศิริ (2550 : 4-5) ให้ความหมายคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงจะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงินทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่า เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรม

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพอกิน ให้มีความซนหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจนการปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกร จำนวนมากมีรายได้ที่สูงยิ่งขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความ ยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

2. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจ พอเพียงเน้น ที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณและ พอใจในสิ่งที่มียินดีสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเราเองโดยสร้างรากฐานทาง จิตใจที่มั่นคงโดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

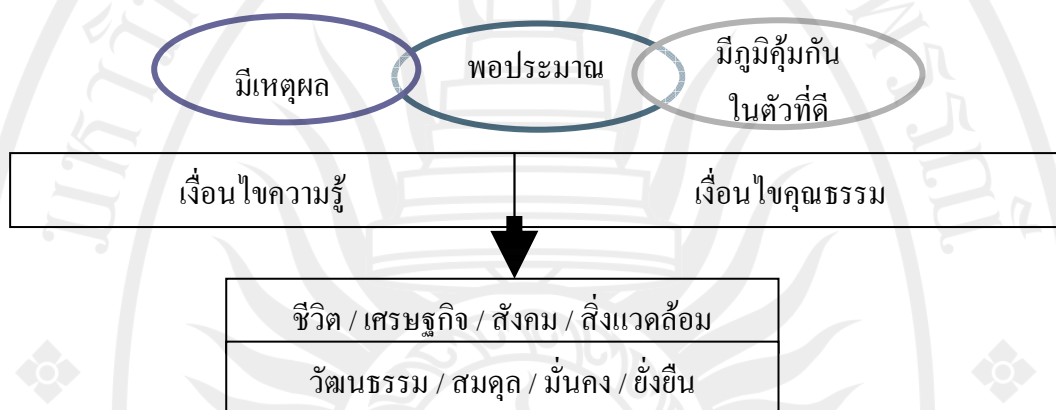
3. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความ เมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกัน เพื่อ ให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งทำร้ายทำลายกัน

4. มิตี ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรม หรือ วิถีชีวิต ที่ประหยัด อดทน มีชีวิต ที่เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้ เกิดการเป็นหนี้เป็นสิน เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน เป็นปัญหาทางสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่ง ที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติสาเหตุประการหนึ่งของความยากจนคือ การขาดการประหยัดและ อดออม ใช้เงินเกินกว่ารายได้ ใช้จ่ายเงินซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่เกินจำเป็น ใช้จ่ายเงิน เพื่อการ เทียวเตรและความสะดวกสบายที่เกินขอบเขตเมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุลคือ ความเป็นปกติ และยั่งยืน และนี่คือเศรษฐกิจทางสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิปทา เพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้ามาด้วยกัน ทั้งเศรษฐกิจจิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ที่จริงคำว่า เศรษฐกิจ เป็น คำที่มีความหมายที่ดี หมายถึงความเจริญ ที่เชื่อมโยงกายใจ สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน แต่ได้มีการนำเอาคำว่าเศรษฐกิจ ไปใช้ในลักษณะแบบแยกส่วน ที่หมายถึง การแสวงหาเงิน เท่านั้น เมื่อแยกส่วนก็ทำลายส่วนอื่น ๆ จนเสียหายสมดุลและวิกฤติ

ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจอาจสรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ของประชาชนทุกระดับให้มีชีวิตแบบพอเพียง โดยยึดหลักการ พึ่งตนเองให้มากที่สุดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด ไม่บริโภคเกินกำลัง และมีการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังต้องมีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ที่เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุล มีพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกในและ ภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ภาพประกอบ 2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชีวิตที่มั่นคง และยั่งยืน

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543 : 3) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยความพยายาม ผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัว กินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้น การผลิตและบริโภคต้องอยู่ในหลักความพอคิรู้จักพอในการผลิตและการบริโภค ลักษณะการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงมีหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. ต้องพึ่งตัวเองให้มากที่สุด
2. ใช้ทรัพยากรที่อยู่ให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุด
3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ
4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สมพร เทพสิทธา, 2549 : 25 – 26) ได้อธิบายเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสไว้ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางในการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศได้ดำเนินการไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและในขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เกษม วัฒนชัย (2549 : 154) กล่าวว่าแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวการ ดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีหลักการคือ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน และมีเป้าประสงค์ ให้สมดุลและพร้อมต่อการ รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกเป็นอย่างดี มีเงื่อนไขพื้นฐานอยู่ 3 ประการ คือ

1. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม
2. ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติและความรอบคอบ
3. จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการทำ วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

จากการศึกษาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจของนักวิชาการหลายท่านสามารถสรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับให้มีชีวิตแบบ พอเพียง โดยยึดหลักการพึ่งตนเองให้มากที่สุด โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด ไม่บริโภคนเกิน กำลัง และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังต้องมีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ที่เหมาะสมสามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความ รอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลมีพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา
2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน
3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้
 - 3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
 - 3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
 - 3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล
4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน
 - 4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
 - 4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
5. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สืบสิริมงคลมาจกวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ตามแนวพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นั้นครอบคลุมเนื้อหาสาระของการดำเนินชีวิตในวงกว้าง ทั้งในส่วนของเศรษฐกิจพึ่งตนเอง และเศรษฐกิจชุมชน ปัจจุบัน

ระบบการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากกระแสพระราชดำรัส ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กำลังเป็นที่ได้รับความนิยอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากกระแสพระราชดำรัสเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ได้มีการเผยแพร่กระจายไปสู่ชุมชน สังคมชนบทไทยมากขึ้น หนังสือ “พระราชดำรัส” ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรียบเรียง “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้น และขยายความได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบจรรยาบรรณ. 2541 : 7)

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ผลิตอาหารเพื่อบริโภคเอง เหลือจึงนำออกขาย ทำให้มีกินอิ่ม ไม่มีภาระหนี้สิน และมีเงินออม

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ทำเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรม แปรรูปอาหาร ทำธุรกิจ ป้อน้ำมัน ขายอาหาร ขายสมุนไพร ตั้งศูนย์การแพทย์แผนไทย จัดการท่องเที่ยวชุมชน มีกองทุนชุมชนหรือธนาคารหมู่บ้าน

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 มีการเชื่อมโยงกับบริษัทที่ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ รวมถึงการส่งออก

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่งผลให้เกิดการตื่นตัว และมุ่งมั่นที่จะศึกษา ค้นคว้า ตามแนวคิดทฤษฎีใหม่กันมากขึ้น เช่นเดียวกับนักวิชาการหลายท่านซึ่งได้รวบรวมแนวคิดหลักวิธีการปฏิบัติทางทฤษฎีใหม่ ดังนี้

บัณฑูร อ่อนคำ (2542 : 39-45) กล่าวว่า ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาเนิ่นนานในองค์กรพัฒนาเอกชนนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิด รวมถึงการปฏิบัติเรื่องระบบการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงไม่มากนักน้อย โดยพิจารณาจากกิจกรรมบางกิจกรรมที่มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอขณะปฏิบัติงานในองค์กรพัฒนาเอกชน (Non Government Organization : NGO) อันได้แก่

1. การกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม เพื่อสนองตอบต่อการอยู่รอดของชีวิต ระยะเวลา NGO จะเริ่มกิจกรรมที่สามารถสนองต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนอย่างเร่งด่วน ประกอบกับเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนมากที่สุด ดังนั้น จึงมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อมุ่งให้เกิดการเชื่อมโยงกับธนาคารพาณิชย์ จัดตั้งกลุ่มธนาคารข้าวเพื่อให้มีผู้ถือหุ้นตามหลักเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ หรือการจัดตั้งร้านค้าประจำหมู่บ้านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงประชาชนเข้ากับระบบตลาด ในแนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า NGO มุ่งใช้ประโยชน์จากกิจกรรมทั้ง 3 ประการเพื่อเชื่อมโยงให้ประชาชนมีความสัมพันธ์กับระบบตลาด และหันเหความสนใจของประชาชนให้ดำรงชีวิตแบบพึ่งตนเองเป็นหลัก ธนาคารข้าวที่ NGO จัดตั้ง เป็นการริเริ่มแก้ปัญหาการอยู่รอดของประชาชน โดยเริ่มจากการฟื้นฟู คุณค่าเดิม ๆ ของชุมชนไทย ได้แก่ การแบ่งปันและการให้ความร่วมมือ มีความสามัคคีกันในชุมชน เช่นเดียวกับกลุ่มออมทรัพย์ ที่จัดตั้ง

ขึ้นเพื่อป้องกันการกู้ยืมเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงจากกลุ่มนายทุน ซึ่งจะเรียกกลุ่มออมทรัพย์นี้ว่า “กลุ่มสัจจะออมทรัพย์” อันแสดงให้เห็นถึงการให้คำสัญญา ให้คำสัตย์ซื่อต่อกันว่า จะอดออมไม่ฟุ่มเฟือยการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันนั่นเอง นอกจากนั้นเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินกลุ่มสัจจะฯ นั้น ก็มีจุดประสงค์เพียงให้สมาชิกกู้เพื่อตอบสนองความจำเป็นของครอบครัวเพียงเท่านั้น กิจกรรมดังกล่าว จึงเข้าข่ายของการดำรงชีพแบบการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

2. การกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเอง กิจกรรมประเภทนี้มักจะมีการส่งเสริมออกมาในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันไป เป็นกิจกรรมที่มุ่งลดการพึ่งพาดตลาดในการผลิต เช่น การจัดตั้งธนาคารควายเพื่อลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีสมัยใหม่และปุ๋ยเคมีที่รัฐแต่จะทำให้เกษตรกรต้องเสียเงินไปกับการซื้อวัตถุดิบต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้เพื่อการผลิตพืชผล หรือการทำการเกษตรผสมผสานอันมีจุดประสงค์เพื่อการดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้

2.1 การปลูกจิตสำนึกให้เกิดความสำนึกที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การผลิตเชิงพาณิชย์มาเป็นการผลิตเพื่อการมีชีวิตรอด และนำออกมาขายเมื่อมีส่วนเกินจากการเก็บไว้บริโภค

2.2 ใช้แรงงานในครอบครัวเป็นทุนสำคัญ และใช้ปุ๋ยคอกแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ในการเพาะปลูกพืชผล

2.3 การป้องกันชีวิตความเป็นอยู่จากพลังตลาด โดยเกษตรกรสามารถรอเวลาที่ขายผลผลิตมีราคาสูงขึ้นได้ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรีบจำหน่ายส่วนเกินจากการเพาะปลูกพืชสำหรับการบริโภคในครอบครัวให้บุคคลอื่นแต่อย่างใด

2.4 การมีชีวิตสมถะเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฟุ่มเฟือย จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เอื้อประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของประชาชนในชนบทเป็นอย่างมาก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอให้ริเริ่มการสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสานต่อความคิด และเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผล ในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา จะพบว่า พระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง พอมิพอกิน พอมิพอใช้ การรู้จักพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอน

ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้กัน ภายใต้อำนาจ เสริมธุรกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์หลักของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ให้ได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง รักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่างๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทันและนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย (กรมส่งเสริมการเกษตร, ออนไลน์, 2548)

ช่วงที่ผ่านมา สศช. เริ่มสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนไทยในหลาย ๆ วงการ ซึ่งเป้าหมายครอบคลุมการดำเนินการ 4 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
2. การพัฒนาแนวคิดและองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ในระดับครอบครัว กลุ่ม ประเทศ
4. การเชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนาชุมชนพอเพียงของภาคประชาคม

แม้ว่า สศช. ได้ดำเนินการสี่ด้านมาแล้ว แต่บูรณาการด้านต่าง ๆ ยังมาเด่นชัดทำให้การขับเคลื่อนอยู่ในเขตจำกัด

สรุปได้ว่าเพื่อความสอดคล้องต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคมปัจจุบันที่เหมาะสมหรือมีการปรับตัวยอมรับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตที่จะดำเนินต่อไปให้เกิดความพอเพียงแห่งชีวิตของตนและครอบครัว เพราะฉะนั้นจะต้องสร้างความเข้าใจต่อหลักการ สร้างแนวคิดที่เหมาะสมสร้างกระบวนการเรียนรู้และประยุกต์ สร้างการเชื่อมโยงมีความสัมพันธ์ที่มีทั้งภายในและภายนอกให้เกิดความสมดุลทางด้านกายภาพและจิตใจ ให้เกิดความตระหนักโดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้เกิดผลทางการทดลอง ให้การยอมรับทางด้านสังคมสู่เป้าหมายแห่งความสุขร่วมกันสืบไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมหมาย สาดทรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของชาวพุทธ : ศึกษากรณี ชุมชนศรีชะเอโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนศรีชะเอโศกมีระดับความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยมีความเข้มแข็งทางด้านปัจจัยเศรษฐกิจชุมชนในระดับสูง ปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้มีความเข้มแข็งในระดับสูง และปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมมีความเข้มแข็งในระดับสูงเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนทั้ง 3 ปัจจัยที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันทั้ง 3 ปัจจัย เมื่อทดสอบใช้สถิติสัมพัทธ์ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้ในระดับสูง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจชุมชนสัมพันธ์กับปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมในระดับปานกลาง และปัจจัยเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านการศึกษาเรียนรู้และด้านศาสนาวัฒนธรรมสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนศรีชะเอโศกทุกปัจจัยในระดับสูง

มนูญ สอนเกิด และสุทธิรักษ์ หงสะมัด (2544 : 19 – 33) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง จากกลุ่มประชากร ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนประจำหมู่บ้าน ที่จัดตั้งขึ้นตามโครงการแก้ความยากจน (กข.คจ.) ระยะเวลาหนึ่งในหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศ พบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหาร โครงการพัฒนา ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง พบว่ามีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการและรับผิดชอบ
2. องค์ประกอบด้านความพร้อม ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจโครงการ
3. องค์ประกอบด้านการสนับสนุน ซึ่งต้องได้การสนับสนุนด้านการบริหารจัดการขวัญ

และกำลังใจ จากหน่วยงานระดับอำเภอจังหวัด

สมเชียร จันทร์ห่อ (2544 : 252) ได้ศึกษาบทบาทของชุมชนในการจัดการโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า

1. ประชากรในชุมชนมีความเห็นว่าโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเพียงแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนได้ ชุมชนมีความเป็นอิสระในการจัดการโครงการจากภาครัฐ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหรือภาครัฐได้นำนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมโดยให้ชุมชนเป็นผู้ผลิต ผู้ทำเองผลสำเร็จของผลงานจึงเกิดจากชุมชน

2. ปัจจัยส่วนบุคคลทำให้เกิดความแตกต่างในความเป็นอิสระในการจัดการโครงการเศรษฐกิจแบบพอเพียง คือ รายได้ เพศ และระดับศึกษา

ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 237 - 238) ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ พบว่า

1. ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่กับกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ไม่มีความแตกต่างกันมากนักทั้งในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การประกอบอาชีพ สมาชิกในครัวเรือน ส่วนที่ต่างกัน คือผู้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ และผู้ที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีรายได้/รายจ่ายรวม จำนวนที่ดินถือครองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

2. การได้ข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ และเข้าใจเกี่ยวกับ “ทฤษฎีใหม่” ว่าจะต้องแบ่งที่ดินออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ปลูกข้าว ขุดสระเลี้ยงปลา ปลูกผลไม้และเป็นที่อยู่อาศัยพร้อมเลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชสวนครัว การทำตามทฤษฎีใหม่จะทำให้มีความดินอุดมสมบูรณ์ ทฤษฎีใหม่เป็นเกษตรที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก ทฤษฎีใหม่จะสำเร็จขึ้นอยู่กับตัวเกษตรกรเอง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ได้รับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจกับการดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ผลวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา ขนาดครัวเรือน การเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมรายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การได้รับข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ มีความสัมพันธ์หรือความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจำนวนหนี้สินไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สายสนม หลีกทอง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารงานโครงการของ อบต.ต่อการขยายผลของโครงการส่งเสริมการใช้น้ำเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาสำนักงาน รพช. จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการฯ ของ อบต. ได้แก่ ภูมิปัญญาของผู้บริหาร ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการใช้น้ำ ประสพการณ์ และการทำงานด้านการส่งเสริมอาชีพ

วินัย สุปินะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การดำเนิน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ ของกรมพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน มีอายุเฉลี่ย 42 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว และมีระดับการศึกษา ในระดับปริญญาตรี ผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งเป็นข้าราชการระดับ 5 มีอายุราชการเฉลี่ย 32 ปี ทักษะของ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและประธานกลุ่มกิจกรรมที่มีผลต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ พบว่า ส่วนมากมีทัศนคติที่ดี ความคาดหวังทั้งของเจ้าหน้าที่ พัฒนาชุมชนและประธานกลุ่มกิจกรรมที่มีต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบ พอเพียงเฉลิมพระเกียรติ จะประสบผลสำเร็จในระดับมาก ความคาดหวังทั้งของเจ้าหน้าที่พัฒนา ชุมชนและประธานกลุ่มกิจกรรมที่มีต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังว่าการดำเนินงานจะ ประสบผลสำเร็จมากที่สุดในทุกกิจกรรม

เชิษรธิดา เหมพิพัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นด้วยต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทั้ง 6 ด้าน พบว่า ในระดับค่อนข้างสูง คือด้านการนำไปประยุกต์ในระดับความคิดเห็นปานกลาง คือด้านการ นำมาใช้ประโยชน์ด้านอธิบายปรากฏการณ์ ด้านการขยายขององค์ความรู้ ด้านความเข้าใจใน เนื้อหาสาระ และด้านรับรู้ในเนื้อหาสาระ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ คณะที่ศึกษาและสาขาที่จบปริญญาตรี ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลกับความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษา อาชีพ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

พลฤทธิ์ สุวรรณเมธา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้าง พื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกร โครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจกับสภาพความ เป็นอยู่และการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยเกษตรกรได้ให้ความสำคัญต่อการรู้จักใช้สติปัญญา ปรับปรุงความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จใน การดำเนินชีวิตตามแนวทาง “เกษตรทฤษฎีใหม่” นอกจากนี้ยังพบว่า การมีพุทธจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ และการมีพุทธ จริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ถือเป็นหลักธรรมสำคัญ ที่เกษตรกรเชื่อว่าจะช่วยให้ สามารถดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

อภิชัย พันธเสน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้วิจัยได้นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นดัชนีชี้วัด ความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ที่ประกอบด้วย

1. เทคโนโลยีที่ใช้ถูกหลักวิชาการและมีราคาถูก
2. ขนาดการผลิตที่เหมาะสม
3. ไม่เห็นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก
4. ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ และแรงงาน
5. เน้นการผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์
6. เน้นการบริหารบนความเสี่ยงต่ำ
7. เน้นการขยายตัวจากตลาดภายในท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาด

ต่างประเทศตามลำดับ

สรุปว่า การเกิดเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น จะต้องให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมโดยยึดเอาคน มาเป็นศูนย์กลางมีทั้งมีการสำรวจกลุ่มคนในชุมชนหรือหมู่บ้าน มีการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึง อุดมศึกษาว่ามีใครบ้างที่จบชั้นสูงสุดของหมู่บ้านและที่มีการศึกษาที่ต่ำกว่านั้น เมื่อมีการสำรวจ เรียบร้อยแล้วจัดทำเสวนาให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยมีการถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มคนในหมู่บ้าน ทำการเรียนรู้ร่วมกันและทำคนในหมู่บ้านมีความเข้าใจและมีความรู้ที่ใกล้เคียงกัน โดยได้รับการถ่ายทอด จากกลุ่มคนในท้องถิ่นด้วยกัน และได้รับความรู้ที่มาจากข้างนอกเพิ่มเติมช่วยมีความเข้าใจ และสามารถนำประยุกต์ให้สอดคล้องแบบทั้งวิชาการและพร้อมที่ปฏิบัติได้จริงไปพร้อม ๆ กัน เช่น เป็นต้นทุนทางด้านความคิด ต้นทุนแหล่งความรู้ ต้นทุนแห่งความเข้าใจ ต้นทุนแห่งการแก้ปัญหา และเป็นการต่อยอดเพิ่มต้นทุนสืบไป

ศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นด้วยต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ในเนื้อหาสาระ ด้านความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ด้านการปฏิบัติหรือการประยุกต์ใช้ และด้านการเผยแพร่ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษาและการรับรู้จากครอบครัว ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ชั้นที่ปีศึกษา สาขาที่จบก่อนเข้าศึกษา ภูมิลำเนา การรับรู้จากสื่อมวลชน และการรับรู้จากเพื่อนหรือผู้นำกลุ่ม

นัฐพงษ์ พรวัฒนเวทย์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาคธุรกิจค้าปลีก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกที่มีการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นให้น้ำหนักความสำคัญกับปัจจัยยอดขายสินค้าสูงเป็นอันดับแรก และมีความเห็นว่าการจะทำให้ธุรกิจของตนมียอดขายสินค้าสูงเป็นอันดับแรก และมีเห็นว่าการจะทำให้ธุรกิจของตนมียอดขายสินค้าสูงนั้น สามารถบรรลุได้ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแนวคิดทุนนิยม ส่วนกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปให้น้ำหนักความสำคัญกับปัจจัยอัตราผลตอบแทนสูงจะสามารถบรรลุได้ดีกว่าภายใต้แนวคิดทุนนิยม

น้ำผึ้ง รัตนงาม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา สมาชิกเสถียรธรรมสถาน พบว่า สมาชิกเสถียรธรรมสถาน ส่วนใหญ่รับทราบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ และเห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมาคือระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 16.8 และลำดับน้อยที่สุด คือเห็นด้วยในระดับค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.4 สรุปความว่า การแสดงความคิดเห็นโดยเอาคนมาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา บ้านชุมชนและท้องถิ่นจนถึงรัฐ ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม มาทำหน้าที่ร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกัน ให้เกิดพลังแห่งความสามัคคียอมให้เกิดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ระดับล่าง กลาง และระดับบน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วารุณี ชินวินิจกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง:กรณีศึกษาชุมชนไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไม้เรียง เริ่มจากการรวมตัวของผู้นำชุมชนที่มีการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) อย่างง่าย เพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความเห็นรวมของชุมชน และการขับเคลื่อนใช้ผลของการค้นคว้าวิจัยจากช่วงการริเริ่มก่อเกิดมาผลักดันให้ไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้ภาวะผู้นำและกระบวนการกลุ่ม

2. การกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของชุมชนไม้เรียงเป็นการให้โอกาสให้คนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการยกระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ค้นหา และตัดสินใจกำหนดแผนหรือกิจกรรมทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่สามารถดำเนินการได้จริง และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้วยการพึ่งตนเอง

3. กระบวนการขับเคลื่อนที่นำไปสู่การสร้างชุมชนแบบองค์รวมที่มีความหลากหลายและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีระบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนทั้งในและนอกชุมชนในลักษณะเครือข่าย เป็นกระบวนการพึ่งพาตนเองที่ชาวบ้านและชุมชนร่วมกันพัฒนาทั้งด้านระบบ

คุณค่า กระบวนการเรียนรู้ และระบบการจัดการเพื่อการพัฒนาสังคมของชุมชนซึ่งทุกระบบจะต้องสอดคล้องประสานกัน ที่สำคัญคือ มีการทำให้ยั่งยืนด้วยกระบวนการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลที่ได้มาหาข้อสรุปเพื่อไปดำเนินการต่อไปหรือตัดสินใจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

นพพร เมธีอนันต์กุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับน้อย คือการรับรู้ในเนื้อหาสาระ ความเข้าใจเนื้อหาสาระ และการนำไปใช้ประโยชน์ของตนเอง ส่วนด้านมีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก คือการนำมาใช้ประโยชน์ของชุมชน และปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ พื้นที่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส และหนี้สิน

ปวัน มีนรัชย์เรืองเดช (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษา การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วม โครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผลการศึกษาพบว่าการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้แก่ ระดับการศึกษา สาขาวิชาการที่จบการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งทางสังคมประเภทของช่องทางกำหนัดรับสื่อ ลักษณะของสื่อที่รับเป็นประจำ การรับรู้เกี่ยวกับโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ การปฏิบัติตามโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

สรุปว่า การดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นจะต้องให้ทุก ๆ คนมีจิตสำนึกด้วยตนเองและการมองเห็นในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนและครอบครัวที่มุ่งเน้นให้เห็นความสุขเป็นพื้นฐานของตนให้มากที่สุด เพื่อความอยู่รอดและความเป็นอยู่อย่างปกติเสมอ สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต ต่อการแก้ปัญหาและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและก้าวหน้าอย่างมีศักยภาพ พร้อมทั้งคุณภาพที่มั่นคงและยั่งยืน สู่ความเข้มแข็งอย่างสมดุลเข้าสู่ความสมบูรณ์ที่มีประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ที่ดำเนินการรับประโยชน์ร่วมกัน คือความผาสุกมเย็นของชีวิตที่คุ้มค่าตลอดไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบตัดขวาง (Cross-sectional design) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนบ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 261 คน (สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลตะเคียนทอง) ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นในระดับจังหวัดในปี พ.ศ. 2553

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำครัวเรือนทุกคนของบ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 122 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ครอบคลุมกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งลักษณะของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบเติมข้อความ มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส การศึกษา

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) มีมาตรวัด 5 ระดับ ตามมาตรวัดเจตคติ

ของลิเคอร์ท์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2534 : 131) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด มีจำนวนคำถามทั้งหมด 24 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1 ข้อความที่มีความหมายทางบวก (Positive Statement) มีเกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2.2 ข้อความที่มีความหมายทางลบ (Negative Statement) มีเกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ใช้เกณฑ์ค่าสูงสุดลบด้วยคะแนนที่ค่าต่ำสุดหารด้วย จำนวนช่วง 2 ช่วง ได้แก่ ดี และ ไม่ดี (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. 2535 : 22 - 25)

ค่าเฉลี่ย 3.01 – 5.00 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมดี

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 3.00 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมไม่ดี

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะของคำถามเป็นแบบ เลือกรับ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ จำนวน 40 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

3.1 ข้อความที่มีความหมายทางบวก (Positive Statement) มีเกณฑ์การให้คะแนน

ตอบ ใช่	ได้	1	คะแนน
ตอบ ไม่ใช่	ได้	0	คะแนน

3.2 ข้อความที่มีความหมายทางลบ (Negative Statement) มีเกณฑ์การให้คะแนน

ตอบ ใช่	ได้	0	คะแนน
ตอบ ไม่ใช่	ได้	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม โดย แบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.81 - 1.00 คะแนน หมายถึง มีความเข้าใจดี

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.80 คะแนน หมายถึง มีความเข้าใจน้อย

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) มีมาตรวัด 5 ระดับ ตามมาตรวัดเจตคติของดิเคอร์ท์ (บุญธรรมกิจปริดาภิรุตย์, 2534 : 131) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวนคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ใช้เกณฑ์ค่าสูงสุดลบด้วยคะแนนที่ต่ำสุดหารด้วยจำนวนช่วง 2 ช่วง ได้แก่ ดี และ ไม่ดี (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535 : 22 - 25)

ค่าเฉลี่ย 3.01 - 5.00 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติตนดี

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 3.00 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติตนไม่ดี

2. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การตรวจสอบเครื่องมือ เป็นการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาเชิงพินิจ (Face Validity) โดยดูตามโครงสร้างของเนื้อหาและความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด จากนั้นได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดตามภาคผนวก ก) ช่วยตรวจสอบความสมบูรณ์ และแก้ไขรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้

2.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือโดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะทำการศึกษา ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9189 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

2.2.1 แบบวัดที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8809

2.2.2 แบบวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9336

2.2.3 แบบวัดการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9668

2.2.4 การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก โดยนำแบบวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) โดยหาค่าความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของผู้ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง และผู้ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ พร้อมทั้งหาค่าความยากง่าย (Difficulty) รายข้อ โดยที่แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .2 – .8 ซึ่งถือว่ายอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์และการอำนวยความสะดวกถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนทอง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้อำนวยความสะดวกและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบอิสระ จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน และตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับก่อนออกจากพื้นที่ ถ้าแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างใดมีคำตอบไม่สมบูรณ์ จะให้กลุ่มตัวอย่างตอบเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด
2. การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน t - test (Independent Samples Test) หรือ F - test และกรณีที่พบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน t - test (Independent Samples Test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ 2 กลุ่มกับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย t - test (Independent Samples Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปกับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย F - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.3 วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe) กรณีทดสอบด้วย F-test แล้วพบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
ตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อให้เกิด
ความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
t	แทน	ค่าสถิติเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย
F	แทน	ค่าสถิติแจกแจง
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความ
เข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิง
พรรณนา โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t-test หรือ F-test และความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล จำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (n = 122)	ร้อยละ (100.00)
1. เพศ		
ชาย	54	44.26
หญิง	68	55.74
2. อายุ		
20 – 39 ปี	51	41.80
40 – 59 ปี	62	50.82
60 ปีขึ้นไป	9	7.38
\bar{x} = 41 ปี Max = 73 ปี Min = 20 ปี		
5. อาชีพ		
เกษตรกร	75	61.48
รับจ้าง	23	18.85
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	19	15.57
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	5	4.10
3. สถานภาพสมรส		
โสด	18	14.75
สมรส	96	78.69
หม้าย หย่า แยก	8	6.56

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 191)	ร้อยละ (100.00)
4. การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4	3.28
ประถมศึกษา	58	47.54
มัธยมศึกษา	33	27.05
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	8	6.56
ปริญญาตรี	19	15.57

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล จำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า ผู้นำครัวเรือนเป็นเพศชายและเพศหญิงเกือบเท่า ๆ กัน โดยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.74 และเพศชาย ร้อยละ 44.26

ด้านอายุ พบว่า ผู้นำครัวเรือนครึ่งหนึ่งมีอายุ 40 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.82 รองลงมา มีอายุ 20 - 39 ปี ร้อยละ 41.80 และอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.38 โดยมีอายุเฉลี่ย 41 ปี อายุมากที่สุด 73 ปี น้อยสุด 20 ปี

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 61.48 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 18.85 และอาชีพรับราชการ ร้อยละ 15.57

ด้านสถานภาพสมรส พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าสามในสี่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็น ร้อยละ 78.69 รองลงมามีสถานภาพ โสด ร้อยละ 14.75 และมีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยก ร้อยละ 6.56

ด้านการศึกษา พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบครึ่งหนึ่งจบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 47.54 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 27.05 และจบปริญญาตรี ร้อยละ 15.57

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ (n=122)			
	ดี		ไม่ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อน โดยรวม	105	86.07	17	13.93
ด้านทานมัย	112	91.80	10	8.20
ด้านศีลมัย	86	70.49	36	29.51
ด้านภาวนามัย	108	88.52	14	11.48

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าสามในสี่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมโดยรวมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 86.07 และปฏิบัติในระดับไม่ดี ร้อยละ 13.93 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านทานมัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 91.80 และปฏิบัติในระดับไม่ดี ร้อยละ 8.20 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 3

ด้านศีลมัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบสามในสี่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.49 และปฏิบัติในระดับไม่ดี ร้อยละ 29.51 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 4

ด้านภาวนามัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าสามในสี่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 88.52 และปฏิบัติในระดับไม่ดี ร้อยละ 11.48 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทานมัย จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ให้ทานโดยไม่สนว่าผู้รับคือใคร	4.16	0.97	ดี	5
2. ทำบุญตักบาตรทุก ๆ เช้า	3.75	1.12	ดี	7
3. ทำบุญตามความเชื่อส่วนตัว	4.14	1.19	ดี	6
4. ทำบุญตามที่คนอื่นบอกว่าดี	2.66	1.37	ไม่ดี	8
5. แนะนำคนอื่นให้ทำดีเสมอ	4.36	0.96	ดี	2
6. ถ่ายทอดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่เพื่อนบ้าน	4.23	1.07	ดี	4
7. เวลาโกรธสามารถควบคุมอารมณ์	4.33	0.94	ดี	3
8. แนะนำให้คนรู้จักการทำบุญทำทานและรักษาใจให้บริสุทธิ์	4.37	0.89	ดี	1
รวม	4.00	0.60	ดี	

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทานมัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังนี้ ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดี ($\bar{X} = 3.75 - 4.37$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ แนะนำให้คนรู้จักการทำบุญทำทานและรักษาใจให้บริสุทธิ์ ($\bar{X} = 4.37$) แนะนำคนอื่นให้ทำดีเสมอ ($\bar{X} = 4.36$) และเวลาโกรธสามารถควบคุมอารมณ์ ($\bar{X} = 4.33$) มีเพียงประเด็นเดียวที่ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับไม่ดี ($\bar{X} = 2.66$) ได้แก่ ทำบุญตามที่คนอื่นบอกว่าดี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านศีลมัย จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เลี้ยงสัตว์ไว้เฉพาะเพื่อการใช้งาน	2.26	1.37	ไม่ดี	8
2. ไม่เคยทำร้ายผู้อื่นหรือสัตว์เลี้ยง	3.93	1.42	ดี	4
3. ประกอบอาชีพโดยสุจริตและไม่เคยฉ้อโกง	4.51	0.92	ดี	2
4. ละเมียดคู่ครองคนอื่นทั้งที่รู้ว่าผิด	2.61	1.66	ไม่ดี	7
5. ลืมสร้างเกียรติให้ตนเอง	4.34	0.93	ดี	3
6. ทุกครั้งที่พูดเป็นคำพูดที่ออกมาจากใจเสมอ	4.53	0.74	ดี	1
7. กล่าวคำบิดเบือนบ้างเพื่อรักษาผลประโยชน์ในอาชีพการงาน	2.85	1.36	ไม่ดี	5
8. ดื่มเครื่องดื่มของมีนเมาเท่าที่จำเป็นเพื่อมารยาท	2.66	1.50	ไม่ดี	6
รวม	3.46	0.62	ดี	

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านศีลมัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังนี้ ผู้นำครัวเรือนครึ่งหนึ่งมีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดี ($\bar{X} = 3.93 - 4.53$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ทุกครั้งที่พูดเป็นคำพูดที่ออกมาจากใจเสมอ ($\bar{X} = 4.53$) ประกอบอาชีพโดยสุจริตและไม่เคยฉ้อโกง ($\bar{X} = 4.51$) และลืมสร้างเกียรติให้ตนเอง ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนผู้นำครัวเรือนอีกครึ่งหนึ่งมีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับไม่ดี ($\bar{X} = 2.26 - 2.85$) เรียงจากน้อยไปมาก 3 ลำดับ ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ไว้เฉพาะเพื่อการใช้งาน ($\bar{X} = 2.26$) ละเมียดคู่ครองคนอื่นทั้งที่รู้ว่าผิด ($\bar{X} = 2.61$) และดื่มเครื่องดื่มของมีนเมาเท่าที่จำเป็นเพื่อมารยาท ($\bar{X} = 2.66$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาวนามัย จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. รักษาศีล 5 เพื่อต้องการทำร่างกายและจิตให้หมดจด	4.39	0.98	ดี	3
2. จิตใจที่เข้มแข็งมีผลต่อระดับความอดทน	4.39	0.93	ดี	4
3. ทำงานด้วยความรอบคอบและมีสติ	4.53	0.78	ดี	2
4. พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่	4.66	0.66	ดี	1
5. รู้สึกเฉย ๆ เมื่อมีคนนินทาหรือยกย่องสรรเสริญ	3.77	1.41	ดี	7
6. เจริญภาวนาให้จิตใจ่องใสไม่หวั่นไหว	4.25	1.01	ดี	5
7. จิตไม่สงบไม่สามารถปฏิบัติภาวนาได้	3.72	1.11	ดี	8
8. การเจริญภาวนาไม่ใช่การนั่งสมาธิอย่างเดียว	4.02	1.32	ดี	6
รวม	4.22	0.78	ดี	

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาวนามัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังนี้ ผู้นำครัวเรือนทั้งหมดมีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดี ($\bar{X} = 3.72 - 4.66$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ($\bar{X} = 4.66$) ทำงานด้วยความรอบคอบและมีสติ ($\bar{X} = 4.53$) และรักษาศีล 5 เพื่อต้องการทำร่างกายและจิตให้หมดจด ($\bar{X} = 4.39$)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเข้าใจ (n=122)			
	ดี		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม	63	51.64	59	48.36
ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด	52	42.62	70	57.38
ด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด	59	48.36	63	51.64
ด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง	63	51.64	59	48.36
ด้านความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	60	49.18	62	50.82

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจโดยรวมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 51.64 และมีความเข้าใจในระดับน้อย ร้อยละ 48.36 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.38 และมีความเข้าใจในระดับดี ร้อยละ 42.62 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 7

ด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 51.64 และมีความเข้าใจในระดับดี ร้อยละ 48.36 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 8

ด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 51.64 และมีความเข้าใจในระดับน้อย ร้อยละ 48.36 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 9

ด้านความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พบว่า ผู้นำครัวเรือนครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 50.82 และมีความเข้าใจในระดับดี ร้อยละ 49.18 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด จำแนกเป็นรายข้อ

ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. มีความขยันหมั่นเพียร	0.98	0.16	ดี	1
2. อดทนต่อการดำเนินชีวิต	0.58	0.50	น้อย	7
3. อดทนต่ออุปสรรคและแก้ปัญหา	0.93	0.25	ดี	2
4. ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม	0.55	0.50	น้อย	10
5. ร่วมกันรับผิดชอบหน้าที่ และแบ่งงานกันทำ	0.89	0.31	ดี	5
6. สืบหาความรู้คนในหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาอย่างมีเหตุมีผลต่อไป	0.57	0.50	น้อย	8
7. ถ่ายทอดความรู้ของการดำเนินชีวิตของการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม	0.92	0.28	ดี	3
8. เป็นการยอมรับฟังสิ่งที่รอบข้างและนำมาประยุกต์ให้เหมาะสม	0.87	0.34	ดี	6
9. การเสียสละต่อการที่เป็นส่วนรวม รวมพลัง	0.92	0.28	ดี	3
10. สร้างประชาธิปไตยของคนในชุมชน	0.57	0.50	น้อย	8
รวม	0.78	0.20	น้อย	

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจโดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.78$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับดี ($\bar{X} = 0.87 - 0.98$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 0.98$) อดทนต่ออุปสรรคและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 0.93$) ถ่ายทอดความรู้ของการดำเนินชีวิตของการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 0.92$) และการเสียสละต่อการที่เป็นส่วนรวม รวมพลัง ($\bar{X} = 0.92$) ส่วนที่ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.55 - 0.58$) เรียงลำดับจากน้อยไปมาก 3 ลำดับ ได้แก่ ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 0.55$) สร้างประชาธิปไตยของคนในชุมชน ($\bar{X} = 0.57$) และสืบหาความรู้คนในหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาอย่างมีเหตุมีผลต่อไป ($\bar{X} = 0.57$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด จำแนกเป็นรายข้อ

ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ต้องรู้คุณค่าสิ่งของที่มีอยู่อย่างเหมาะสม	0.98	0.16	ดี	1
2. มองหาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว	0.62	0.49	น้อย	6
3. เพื่อเป็นการลดต้นทุน	0.91	0.29	ดี	5
4. ให้ใช้สอดคล้องกับความเป็นอยู่	0.59	0.49	น้อย	7
5. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น	0.97	0.18	ดี	2
6. ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้	0.59	0.49	น้อย	7
7. ใช้น้ำอย่างคุ้มค่า	0.97	0.18	ดี	2
8. สำรวจดินเพื่อการเพาะปลูก	0.54	0.50	น้อย	10
9. ปลูกพืชคลุมดิน	0.92	0.28	ดี	4
10. ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	0.59	0.49	น้อย	7
รวม	0.77	0.23	น้อย	

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจโดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.77$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจในระดับดี ($\bar{X} = 0.91 - 0.98$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ต้องรู้คุณค่าสิ่งของที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 0.98$) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 0.97$) และใช้น้ำอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 0.97$) ส่วนที่ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.54 - 0.62$) เรียงลำดับจากน้อยไปมาก 3 ลำดับ ได้แก่ สำรวจดินเพื่อการเพาะปลูก ($\bar{X} = 0.54$) ให้ใช้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ ($\bar{X} = 0.59$) ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 0.59$) และทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ($\bar{X} = 0.59$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง จำแนกเป็นรายข้อ

ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. รู้คุณค่าสิ่งของที่มีอยู่	0.98	0.16	ดี	2
2. การเลือกใช้สิ่งของที่มีคุณค่า	0.60	0.49	น้อย	7
3. ปลุกฝึกรับประทานเอง	0.97	0.18	ดี	4
4. การทำอะไรที่เกินกำลังของตน	0.31	0.47	น้อย	10
5. มีสติในการตัดสินใจ	0.97	0.18	ดี	4
6. ไม่อยากได้ในสิ่งที่ไม่จำเป็น	0.97	0.18	ดี	4
7. ไม่หลงวัตถุนิยม	0.53	0.50	น้อย	9
8. ใช้จ่ายอย่างประหยัด	0.98	0.13	ดี	1
9. รู้จักตนเองให้มากที่สุด	0.59	0.49	น้อย	8
10. มีการเรียนรู้อยู่เสมอ	0.98	0.16	ดี	2
รวม	0.79	0.17	น้อย	

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจโดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.79$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับดี ($\bar{X} = 0.97 - 0.98$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ใช้จ่ายอย่างประหยัด ($\bar{X} = 0.98$) รู้คุณค่าสิ่งของที่มีอยู่ ($\bar{X} = 0.98$) และมีการเรียนรู้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 0.98$) ส่วนที่ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.31 - 0.60$) เรียงลำดับจากน้อยไปมาก 3 ลำดับ ได้แก่ การทำอะไรที่เกินกำลังของตน ($\bar{X} = 0.31$) ไม่หลงวัตถุนิยม ($\bar{X} = 0.53$) และรู้จักตนเองให้มากที่สุด ($\bar{X} = 0.59$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน	0.98	0.16	ดี	2
2. แบ่งสิ่งของที่มีให้กับบุคคลอื่นบ้าง	0.59	0.49	น้อย	8
3. แบ่งหน้าที่กันทำ	0.94	0.23	ดี	5
4. ร่วมกันรับผิดชอบ	0.57	0.50	น้อย	9
5. ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน	0.98	0.13	ดี	1
6. การแสดงออกทางสังคม	0.49	0.50	น้อย	10
7. ช่วยทำงานทุกชนิดที่สุจริต	0.96	0.20	ดี	3
8. พุดคุยแลกเปลี่ยนอยู่เสมอ	0.61	0.49	น้อย	6
9. ระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหา	0.95	0.22	ดี	4
10. มีการพบกันและสร้างความสัมพันธ์	0.60	0.49	น้อย	7
รวม	0.77	0.23	น้อย	

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจโดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.77$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนครึ่งหนึ่งมีความเข้าใจในระดับดี ($\bar{X} = 0.94 - 0.98$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 0.98$) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ($\bar{X} = 0.98$) และช่วยทำงานทุกชนิดที่สุจริต ($\bar{X} = 0.96$) ส่วนที่ผู้นำครัวเรือนมีความเข้าใจในระดับน้อย ($\bar{X} = 0.49 - 0.61$) เรียงลำดับจากน้อยไปมาก 3 ลำดับ ได้แก่ การแสดงออกทางสังคม ($\bar{X} = 0.49$) ร่วมกันรับผิดชอบ ($\bar{X} = 0.57$) และแบ่งสิ่งของที่มีให้กับบุคคลอื่นบ้าง ($\bar{X} = 0.59$)

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติตน (n=122)			
	ดี		ไม่ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม	117	95.90	5	4.10
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	111	90.98	11	9.02
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	116	95.08	6	4.92
การปฏิบัติตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	113	92.62	9	7.38

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนโดยรวมในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 95.90 และมีการปฏิบัติตนในระดับไม่ดี ร้อยละ 4.10 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 90.98 และมีการปฏิบัติตนในระดับไม่ดี ร้อยละ 9.02 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 12

ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 95.08 และมีการปฏิบัติตนในระดับไม่ดี ร้อยละ 4.92 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 13

ด้านการปฏิบัติตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 92.62 และมีการปฏิบัติตนในระดับไม่ดี ร้อยละ 7.38 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การดำเนินชีวิตความพอดี พอประมาณ ไม่โลภ	4.40	0.86	ดี	2
2. การทำธุรกิจแบบเรียบง่าย ลงทุนน้อย	4.30	0.98	ดี	5
3. ใช้จ่ายประหยัด ขยัน อดทน อยู่อย่างพอกินพอใช้	4.52	0.76	ดี	1
4. รู้จักคิดเอง ทำเอง ทดลองเป็น มีความคิดใหม่ ๆ	4.40	0.92	ดี	3
5. รู้จักบังคับตนเองไม่ให้หลงกับวัตถุนิยม ต่อสิ่งชั่ว	4.38	0.97	ดี	4
รวม	4.40	0.78	ดี	

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตามโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนทั้งหมดมีการปฏิบัติตามในระดับดี ($\bar{X} = 4.30 - 4.52$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ใช้จ่ายประหยัด ขยัน อดทน อยู่อย่างพอกินพอใช้ ($\bar{X} = 4.52$) การดำเนินชีวิตความพอดี พอประมาณ ไม่โลภ ($\bar{X} = 4.40$) และรู้จักคิดเอง ทำเอง ทดลองเป็น มีความคิดใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.40$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า	4.39	0.92	ดี	4
2. มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	4.50	0.77	ดี	2
3. ทุกคนต้องเปิดใจให้กว้าง และเกิดการยอมรับ	4.52	0.82	ดี	1
4. รวมพลังแก้ปัญหาต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา	4.37	0.89	ดี	5
5. สร้างสวัสดิการของการอยู่ร่วมกัน	4.42	0.92	ดี	3
รวม	4.44	0.76	ดี	

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตนโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี ($\bar{X} = 4.37 - 4.52$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ทุกคนต้องเปิดใจให้กว้าง และเกิดการยอมรับ ($\bar{X} = 4.52$) มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.50$) และสร้างสวัสดิการของการอยู่ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.42$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายชื่อ

ระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การศึกษาที่ช่วยพัฒนาคนและทรัพยากร	4.46	0.85	ดี	2
2. จัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสมาชิก	4.37	0.85	ดี	4
3. การช่วยดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีค่า	4.65	0.75	ดี	1
4. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดก้าวหน้า	4.41	0.88	ดี	3
5. ทำซ้ำ ๆ เพื่อความเชื่อมั่นใจ	4.25	0.86	ดี	5
รวม	4.43	0.71	ดี	

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ พบว่า ผู้นำครัวเรือนมีการปฏิบัติตนโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อปรากฏผลดังนี้

ผู้นำครัวเรือนทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดี ($\bar{X} = 4.25 - 4.65$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การช่วยดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีค่า ($\bar{X} = 4.65$) การศึกษาที่ช่วยพัฒนาคนและทรัพยากร ($\bar{X} = 4.46$) และคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.41$)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t-test หรือ F-test และความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ

การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	เพศ				t	p
	ชาย (n=54)		หญิง (n=68)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.74	4.41	0.70	0.188	.851
การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	0.82	4.41	0.75	-0.119	.905
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.79	4.41	0.75	0.419	.676
การปฏิบัติตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	4.44	0.68	4.41	0.74	0.251	.802

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า เพศไม่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน เช่นเดียวกัน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอายุ

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	อายุ						F	p
	20 - 39 ปี (n=51)		40 – 59 ปี (n=62)		60 ปีขึ้นไป (n=9)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	0.78	4.42	0.69	4.64	0.57	0.461	.632
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	0.79	4.39	0.77	4.56	0.80	0.195	.823
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.89	4.47	0.68	4.69	0.49	0.856	.428
การปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	4.42	0.76	4.39	0.70	4.67	0.54	0.578	.563

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอายุต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า อายุไม่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน เช่นเดียวกัน

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ

การปฏิบัติตนตาม แนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง	อาชีพ								F	p
	เกษตรกรกรม (n=75)		รับจ้าง (n=23)		ราชการ (n=19)		ค้าขาย (n=5)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.57	0.61	4.25	0.89	4.11	0.70	4.15	0.95	3.151	.028*
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.56	0.69	4.24	0.91	3.98	0.81	4.24	0.75	3.530	.017*
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.66	4.25	0.89	4.12	0.80	4.12	1.07	3.105	.029*
การปฏิบัติตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	4.55	0.57	4.24	0.95	4.23	0.71	4.08	1.09	2.266	.084

* $p < .05$

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น จึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ		ราชการ	ค้าขาย	รับจ้าง	เกษตรกรรวม
การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	4.11	4.15	4.25	4.57
ราชการ	4.11	-	0.04	0.14	0.46*
ค้าขาย	4.15		-	0.10	0.42
รับจ้าง	4.25			-	0.33
เกษตรกรรวม	4.57				-
การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	3.98	4.24	4.24	4.56
ราชการ	3.98	-	0.26	0.26	0.58*
ค้าขาย	4.24		-	0.00	0.32
รับจ้าง	4.24			-	0.32
เกษตรกรรวม	4.56				-
การปฏิบัติตามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	4.12	4.12	4.25	4.60
ราชการ	4.12	-	0.00	0.14	0.48*
ค้าขาย	4.12		-	0.13	0.48
รับจ้าง	4.25			-	0.35
เกษตรกรรวม	4.60				-

* $p < .05$

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ โดยผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพเกษตรกรมีการปฏิบัติตามดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพรับราชการ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านก็พบว่ามีลักษณะความแตกต่างคล้าย ๆ กัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการปฏิบัติตามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวทาง

เศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ โดยผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีการปฏิบัติตนดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพรับราชการ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสถานภาพสมรส

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	สถานภาพสมรส						F	p
	โสด (n=18)		สมรส (n=96)		หม้าย/หย่า/ แยก (n=8)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.28	0.86	4.43	0.71	4.67	0.43	0.827	.440
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.21	0.90	4.42	0.77	4.55	0.67	0.708	.495
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.30	0.90	4.44	0.76	4.75	0.37	0.958	.386
การปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	4.32	0.87	4.42	0.70	4.70	0.35	0.786	.458

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน เช่นเดียวกัน

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการศึกษา

การปฏิบัติตนตาม แนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง	การศึกษา								F	p
	ประถมศึกษ 1 (n=62)		มัธยมศึกษา 1 (n=33)		อนุปริญญา (n=8)		ปริญญาตรี (n=19)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตนตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.76	4.25	0.80	4.74	0.38	4.56	0.47	1.366	.257
การปฏิบัติตนตาม ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	4.46	0.81	4.18	0.85	4.73	0.35	4.44	0.61	1.478	.224
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการ ขับเคลื่อนหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง	4.41	0.78	4.29	0.88	4.78	0.49	4.63	0.49	1.365	.257
การปฏิบัติตาม ความสัมพันธของ พระพุทธศาสนากับ เศรษฐกิจ	4.41	0.76	4.29	0.76	4.73	0.35	4.60	0.51	1.275	.286

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการศึกษา พบว่า ผู้นำคร่ำเรือนที่มีการศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า การศึกษาไม่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน เช่นเดียวกัน

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	การปฏิบัติตามหลักธรรม				t	p
	ดี (n=105)		ไม่ดี (n=17)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.61	0.55	3.26	0.49	9.461	.001*
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.62	3.16	0.45	9.123	.001*
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.63	0.61	3.26	0.57	8.723	.001*
การปฏิบัติตนตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	4.60	0.55	3.35	0.68	8.445	.001*

* $p < .05$

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดีมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติในระดับไม่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามความสัมพันธของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ โดยผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดีมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติในระดับไม่ดี เช่นเดียวกัน

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง				t	p
	ดี (n=63)		น้อย (n=59)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	4.25	0.75	4.60	0.64	-2.789	.006*
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.18	0.85	4.63	0.62	-3.402	.001*
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	4.25	0.76	4.64	0.72	-2.930	.004*
การปฏิบัติตนตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ	4.33	0.74	4.53	0.67	-1.611	.110

* $p < .05$

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับน้อยมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับน้อยมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับดี เช่นเดียวกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบตัดขวาง (Cross – sectional design) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. การอภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามแนวทางหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนบ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 261 คน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นในระดับจังหวัดในปี พ.ศ. 2553

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำครัวเรือนทุกคนของบ้านคลองน้ำเป็น หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 122 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งลักษณะของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์และการอำนวยความสะดวกถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนทอง และผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปชี้แจงวัตถุประสงค์ อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน และตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับก่อนออกจากพื้นที่ ถ้าแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างใดมีคำตอบไม่สมบูรณ์ จะให้กลุ่มตัวอย่างตอบเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดขั้นตอน โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

4.2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน t - test (Independent Samples Test) หรือ F - test และกรณีที่พบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน t - test (Independent Samples Test)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง อำเภอ เขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ผู้นำครัวเรือนเป็นเพศชายและเพศหญิงเกือบเท่า ๆ กัน ซึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.74 และเพศชาย ร้อยละ 44.26 โดยมีอายุเฉลี่ย 41 ปี ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 61.48 และมากกว่าสามในสี่มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 78.69 เกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 47.54

2. การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าสามในสี่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมโดยรวมในระดับดี ร้อยละ 86.07 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านทานมัย ด้านศีลมัย และด้านภาวนามัย พบว่า ผู้นำครัวเรือนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดีทุกด้าน ร้อยละ 91.80, 70.49 และ 88.52 ตามลำดับ

3. ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจโดยรวมในระดับดี ร้อยละ 51.64 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด และด้านความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พบว่า ผู้นำครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับน้อย ร้อยละ 57.38, 51.64 และ 50.82 ตามลำดับ ส่วนด้านการไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง พบว่า ผู้นำครัวเรือนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับดี ร้อยละ 51.64

4. การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนโดยรวมในระดับดี ร้อยละ 95.90 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ พบว่า ผู้นำครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตนในระดับดีทุกด้าน ร้อยละ 90.98, 95.08 และ 92.62 ตามลำดับ

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน หรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำครัวเรือนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 7 ประเด็น ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

เพศ เป็นความแตกต่างทางสรีระที่นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันในทางอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด จิตใจ และอารมณ์ ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงแล้วพบว่าเพศเป็นปัจจัยหนึ่งในการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังเช่นการศึกษาของ สมเสียร จันทร์หล้า (2544 : 252) ซึ่งได้ศึกษาบทบาทของชุมชนในการจัดการ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า เพศทำให้เกิดความแตกต่างในความเป็นอิสระในการจัดการโครงการเศรษฐกิจแบบพอเพียง สอดคล้องกับ ศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่เพศต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีที่มาจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย ดังนั้นไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นชายหรือหญิงย่อมพึงปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวได้สอดคล้องกับนพพร เมธินันต์กุล (2549 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เพศไม่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

อายุ เป็นการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา โดยมากจะนับเป็นจำนวนเต็มปีหรือเป็นเดือนสำหรับเด็กเล็ก ซึ่งมีงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง พบว่าอายุมีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การศึกษาของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 237 - 238) เรื่องปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ พบว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่กับกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มีความแตกต่างกันแต่ไม่มากนัก สอดคล้องกับ นพพร เมธินันต์กุล (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ซึ่งต่างจากการศึกษาคั้งนี้ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอายุต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากผู้นำครัวเรือนที่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในวัยกลางคน ซึ่งมีความพร้อมทั้งกำลังกายและกำลังเงินที่จะอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

อาชีพ เป็น รูปแบบการดำรงชีพในสังคมมนุษย์ปัจจุบัน อาชีพเป็นหน้าที่ของบุคคลในสังคม การที่บุคคลประกอบอาชีพจะได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือรายได้ เพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ดังนั้นการประกอบอาชีพที่ต่างกันของประชาชนย่อมนำมาซึ่งความแตกต่างในการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่นการศึกษาของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 237 - 238) ซึ่งศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ พบว่า อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่กับกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มีความแตกต่างกันแต่ไม่มากนัก สอดคล้องกับ พลฤทธิ สุวรรณเมธา (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง พุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกร โครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” จังหวัดชลบุรี พบว่า การประกอบอาชีพจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวัน มินรัักษ์เรืองเดช (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ พบว่า อาชีพมีผลต่อการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาคั้งนี้ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเกิดจากการประกอบอาชีพบางประเภทไม่มีเวลาพอที่จะทุ่มเทให้กับงานส่วนรวม จึงทำให้อาชีพมีผลต่อการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามก็ตีการศึกษาคั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ เขียวธิดา เหมพิพัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าอาชีพไม่มีผลกับความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สถานภาพสมรส เป็นการแสดงถึงสถานะของบุคคลในครอบครัว ซึ่งจะทำให้บุคคลต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม จากการศึกษาของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 237 - 238) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ พบว่า สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่กับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มีความแตกต่างกันแต่ไม่มากนัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นพพร เมื่อนันต์กุล (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

การศึกษา เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ สมเสียร จันทร์หล้า (2544 : 252) ที่ศึกษาบทบาทของชุมชนในการจัดการโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ระดับการศึกษาทำให้เกิดความแตกต่างในความเป็นอิสระในการจัดการโครงการเศรษฐกิจแบบพอเพียง สอดคล้องกับ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 237 - 238) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ พบว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่กับกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มีความแตกต่างกันแต่ไม่มากนัก สอดคล้องกับ นพพร เมื่อนันต์กุล (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และยังสอดคล้องกับ ปวัน มินรัักษ์เรืองเดช (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ต่างจากการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีการศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เขียรธิดา เหมพิพัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ชั้นปีที่ศึกษาและผลการศึกษาไม่มีผลกับความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังสอดคล้องกับ ศศิพรธณ บัวทรัพย์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ชั้นปีที่ศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับการศึกษาของ สมหมาย สาททรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของชาวพุทธ : ศิกษากรณี ชุมชนศรียะอโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยด้านศาสนาวัดนธรรมมีความเข้มแข็งในระดับสูง และสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจชุมชนในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พลฤทธิ สุวรรณเมธา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกร โครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีพุทธจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ และการมีพุทธจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ถือเป็นหลักธรรมสำคัญที่เกษตรกรเชื่อว่าจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมต่างกันมีการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดีมีการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติในระดับไม่ดี เนื่องจากว่าผู้ที่ปฏิบัติตามหลักธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าย่อมเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความประพฤติดี และมีคุณธรรม

ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง ดังนั้นถ้าบุคคลมีความเข้าใจในหลักปรัชญาดังกล่าวย่อมทำให้บุคคลอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่เดือดร้อน สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิพร ปาณิกบุตร (2544 : 237 - 238) ที่ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน

มีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับน้อยมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพเกษตรกรมีการปฏิบัติตนดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพรับราชการ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้นำครัวเรือนเพื่อให้มีเจตคติที่ดีและมีทักษะต่อการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมในระดับดีมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีการปฏิบัติในระดับไม่ดี ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างวัดกับบ้าน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามหลักธรรมให้ทุกคนยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับน้อยมีการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดีกว่าผู้นำครัวเรือนที่มีความเข้าใจในระดับดี ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในทุกกลุ่ม โดยการจัดประกวดบุคคลดีเด่นด้านการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดสรรรางวัลซึ่งอาจจะเป็นเงินรางวัลหรือสิ่งของมีค่าต่าง ๆ ตามสมควร และประกาศเกียรติคุณให้ทุกคนรับทราบเพื่อจะได้ปฏิบัติตาม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้ได้ผลการศึกษาที่ไม่ครอบคลุมทั้งตำบล ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาให้เต็มพื้นที่ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในเชิงพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทราบถึงความพร้อมของประชาชนในการเข้าร่วมดำเนินการด้านเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านที่มีการส่งเสริมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านทั่วไป เพื่อศึกษาความแตกต่าง ข้อดี ข้อเสีย ของทั้งสองพื้นที่

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กมล สุคประเสริฐ. (ม.ป.ป.) การวิจัยมีส่วนร่วม. (เอกสารอัดสำเนา).
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กระทรวงยุติธรรม. (2550). ประกาศกำหนดศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและ
คุ้มครอง
- กลยุทธ์พัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2546).
- วรรณกรรม
- เกษม วัฒนชัย. (2549). การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียงในหลักคิด “พอเพียง”. กรุงเทพฯ : มติชน.
- คณะกรรมการสาขาวิชาการระหว่างสถาบันแห่งชาติ. (2544). การเสวนาสหสาขาวิชาการ
ระหว่างสถาบันแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2544 เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม. เล่ม 1.
- คู่มือการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม. (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ และปีที่พิมพ์).
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติแห่งประเทศไทย, สำนักงาน, เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน.
สวิตดาพิมพ์.
- จังหวัดกำแพงเพชร, เศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งตนเอง
- [online]. แหล่งที่มา: <http://kamphaengphet.go.th/i>. [2548, มิถุนายน 12].
- เจนรักษา ชัยบุญธรรม. (2545). **ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณที่มีต่อระบบการ
ติดตามและประเมินผลภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.** กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยสิทธิ์ ศรีเมฆ. (2545). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ
กองออกแบบ สำนักงานโยธา. วิทยานิพนธ์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูดิรักษ์ ใจชื่น. (2549). **การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสร้างความมั่นคงของมนุษย์: ศึกษา
กรณีพัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลบางนาลี่ อำเภออัมวา จังหวัดสมุทรสงคราม.
ภาคินพนธ์.** กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และคณะ. (ม.ป.ป.) **วิสาหกิจชุมชนกลไกเศรษฐกิจฐานราก. เศรษฐศาสตร์
การเมืองชุมชน. ฉบับที่ 20.**
- เด็กและเยาวชน 30 พฤศจิกายน 2549 (เอกสารอัดสำเนา).
- ทวีป เทวิน. (ม.ป.ป.). **ธนาคารหมู่บ้าน : กลยุทธ์ในการสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ชุมชน กรณี
เปรียบเทียบกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตกับสหกรณ์ เกรดิคยูเนียน ในจังหวัดเพชรบุรี.
ม.ป.ท.**

- ทัศนาศา เชมมณี. (2542). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- ชนพร โฉมศรี. (2547). ความพร้อมของโครงการจัดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับ
ข้าราชการกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัญญ์รักษ์ มินะนันท์. (2546). ความพร้อมในการนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. (2530). ค่านิยมของข้าราชการไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชนบท :
สาเหตุและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. (2547). การป้องกันการทุจริตกับมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม.
กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. (2547). ค่านิยมของข้าราชการไทยในยุคปฏิรูประบอบราชการ. กรุงเทพฯ :
นิติธรรม.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. (2547). คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน.
- นพพร เมธื่อนันต์กุล. (2549). การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ
ดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์.
ภาคินพนธ์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นฤมล นิราทร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ. คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นัฐพงษ์ พรวัฒนเวทย์. (2547). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาคธุรกิจค้าปลีก.
ภาคินพนธ์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญเสริม บุญเจริญผล. (2543). “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง,” วิชาการการเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก. (1มกราคม-มิถุนายน).
- ปนัดดา พงษ์นภาพิไล. (2543). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนว
พระราชดำริ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประเวศ วสี. (2544). องค์กรชุมชนกับกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน : หัวใจของการพัฒนา.
กรุงเทพฯ .

- ปริญญ์ ปราชญานุพร. (2544). แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน. “การประสานประยุกต์ภูมิปัญญาตะวันออก และวิทยาการตะวันตกเพื่อบูรณาการแห่งความเป็นมนุษย์”. *พัฒนบริหารศาสตร์*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 99-105.
- ปวัน มีนรัชย์เรืองเดช. (2549). การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. *ภาคนิพนธ์*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549.
- พระมหาสุทนต์ วรทสฺสี. (2547). *ป.ธ.9 ธรรมศึกษาชั้นตรี ฉบับปรับปรุงสูตรใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทนต์ วรทสฺสี. (2547). *ป.ธ.9 ธรรมศึกษาชั้นตรี ฉบับปรับปรุงตามหลักสูตรใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลเดช ปิ่นประทีป และ พัชรา อุบลสวัสดิ์. (2549). *สังคมไทยเป็นสังคมที่ดิ้งามและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน. คณะทำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : อุกการพิมพ์.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). *บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. *วิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พุทธทาสภิกขุ. (2530). *เป้าหมายของชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ : นิพพาน.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, จิริกา นุตาลัย และพรณทิพย์ เพชรมาก. (2546). “เศรษฐกิจนอกระบบกับความเข้มแข็งชุมชน” ใน *ร่างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ*. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ .
- รานี คานที. (2547). *ทัศนะและบทบาทของนักธุรกิจชาวฮินดูในประเทศไทย*. *ภาคนิพนธ์*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วารุณี ชินวินิจกุล. (2549). *กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *ภาคนิพนธ์*. ปริญญา มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วินัย สุปินะ. (2544). *การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ ของกรมพัฒนาชุมชนจังหวัดน่าน*. *ภาคนิพนธ์*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ศศิพร ปาณิกบุตร. (2544). **ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์บริการวิชาการ ร่วมกับ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. (2550). **โครงการประเมินผลศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ .
- ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ศจพ.กษ.).2551.
- สมคิด พรหมจ้อย และคณะ. (2546). **เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้**. ม.ป.ป. : ม.ป.ท.
(URL:<http://www.doae.go.th/report/SE/htm1/04.htm> เศรษฐกิจพอเพียง:2548)
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2549). **ดวงประทีปจากพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย.
- สมศักดิ์ ลาดี. (2543). **“การศึกษาการดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี”** วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมเศียร จันทร์ห่อ. (2544). **บทบาทของชุมชนในการจัดการโครงการศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สาโรช บัวศรี. (2522). **“จริยธรรมในสังคมไทย” รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ :สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่องกระบวนการเสริมสร้างจริยธรรม : บูรณาการระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ .
- สำนักงานเทศบาลตำบลตะเคียนทอง. (2554). **สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลตะเคียนทอง**. จันทบุรี : ป.ป.พ.
- สุนัย บุญสร้าง. (2550). **แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้นสู่วิถี เศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ออกแบบสบายใจ.

สุรนนท์ เวชชาชีวะ. (2549). “แผนการพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับนโยบายรัฐบาล,” เศรษฐกิจและสังคม. ฉบับที่ 6.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. พระศรีศาสนโมลี (พระมหาวิสุต ปญญาทีโป ป.ธ.9) เจ้าคณะอำเภอสอยดาว
เจ้าอาวาสวัดโค้งสนามเป้า จังหวัดจันทบุรี
2. ผศ.อรรชวีชัย เถลิ้มพงษ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
3. ผศ.บุษยา ประทุมยศ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
4. นายปราโมทย์ สุวรรณ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
5. นายกิจจา นวลสุวรรณ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

กราบมนตรีการ พระศรีศาสนโมลี (พระมหาวิสุต ปญญาทีโป ป.ธ.๘)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัย โดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระภิกษุพูนชัย อคฺคปญฺโญ (ฉัตรทอง) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัด จันทบุรี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณกฎ เป็นประธานที่ปรึกษาและดร.นักรบ เทียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าพระเดชพระคุณท่านฯ เป็นผู้มีความ เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอกราบมนตรีการพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงกราบมนตรีการมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอกราบมนตรีการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ พธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรวรีย์ เถลิงพงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระภิกษุพูนชัย อคฺคปญฺโญ (ฉัตรทอง) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัด จันทบุรี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณกฤษ เป็นประธานที่ปรึกษาและ ดร.นักรบ เถียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษยา ประทุมยศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระกฤษฎ์พูนชัย อคฺคปญฺโญ (ฉัตรทอง) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้
ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัด
จันทบุรี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาและดร.นักรบ เกียรติอ่ำ
เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
ที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๗๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ปราโมทย์ สุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระศุภราชคุณานุรักษ์ อภินิหาร (นัครทอง) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่ใช้
ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัด
จันทบุรี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษาและคร.นักรบ เกียร
อำ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญใน
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
ที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนิต ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๗๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายกิจจานวลสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระภิกษุพูนชัย อุดกปญฺโญ (ฉัตรทอง) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติคนตามหลักธรรมที่ใช้ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัด จันทบุรี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษาและคร.นักรบ เถียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยพนธ์ ประดิษฐศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถาม
การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตะเคียนทอง
อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามใช้เฉพาะในการเก็บข้อมูลทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน
ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล
ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
ส่วนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกส่วน และทุกข้อเพื่อให้การวิจัยดำเนินการไปได้ด้วยความสมบูรณ์ถูกต้อง
4. ข้อมูลที่ตอบในแบบสอบถามและความคิดเห็นของท่านใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้นและจะเก็บความคิดเห็นไว้เป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะจัดทำออกมาในรูปของกลุ่มบุคคลดังนั้น จึงไม่ส่งผลกระทบต่อสถานภาพของท่านแต่ประการใด

ขอเจริญพรในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระภิกษุพูนชัย อคฺคปญฺโญ (ฉัตรทอง)

นักศึกษาปริญญาโท

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริง
ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อาชีพ

- 1) เกษตรกรรม
 2) รับจ้าง
 3) รับราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 4) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 5) อีกระ ..อื่น ๆ ระบุ.....

4. สถานภาพสมรส

- 1) โสด 2) สมรส 3) หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

5. ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา
 2) ประถมศึกษา
 3) มัธยมศึกษา
 4) อาชีวศึกษา/อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 5) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 6) สูงกว่าปริญญาตรี
 7) อื่น ๆ ระบุ.....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามคำถามข้างล่างต่อไปนี้

การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน					
1. ให้ทานโดยไม่สนว่าผู้รับคือใคร					
2. ทำบุญตักบาตรทุกๆ เช้า					
3. ทำบุญตามความเชื่อส่วนตัว					
4. ทำบุญตามที่คนอื่นบอกที่ดี					
5. แนะนำคนอื่นให้ทำดีเสมอ					
6. ถ่ายทอดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่เพื่อนบ้าน					
7. เวลาโกรธสามารถควบคุมอารมณ์					
8. แนะนำให้คนรู้จักการทำบุญทำทานและรักษาใจให้บริสุทธิ์					
ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล					
1. เลี้ยงสัตว์ไว้เฉพาะเพื่อการใช้งาน					
2. ไม่เคยทำร้ายผู้อื่นหรือสัตว์เลี้ยง					
3. ประกอบอาชีพโดยสุจริตและไม่เคยฉ้อโกง					
4. ละเมิดคุ้มครองคนอื่นทั้งที่รู้ว่าผิด					
5. สืบสร้างเกียรติให้ตนเอง					
6. ทุกครั้งที่พูดเป็นคำพูดที่ออกมาจากใจเสมอ					
7. กล่าวคำบิดเบือนบ้างเพื่อรักษาผลประโยชน์ในอาชีพการงาน					
8. ดื่มเครื่องดื่มของมีนเมาเท่าที่จำเป็นเพื่อมารยาท					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

การปฏิบัติตามหลักธรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ภวานามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภวานา					
1. รักษาศีล 5 เพื่อต้องการทำร่างกายและจิตใจให้หมดจด					
2. จิตใจที่เข้มแข็งมีผลต่อระดับความอดทน					
3. ทำงานด้วยความรอบคอบและมีสติ					
4. พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่					
5. รู้สึกเฉย ๆ เมื่อมีคนนิทาหรือยกย่องสรรเสริญ					
6. เจริญภวานาให้จิตใจผ่องใสไม่หวังนิพพาน					
7. จิตไม่สงบไม่สามารถปฏิบัติภวานาได้					
8. การเจริญภวานาไม่ใช่การนั่งสมาธิอย่างเดียว					

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านตามคำถามข้างล่างต่อไปนี้

ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่	ไม่ใช่
การพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด		
1. มีความขยันหมั่นเพียร	/	
2. อดทนต่อการดำเนินชีวิต	/	
3. อดทนต่ออุปสรรคและแก้ปัญหา	/	
4. ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม	/	
5. ร่วมกันรับผิดชอบหน้าที่ และแบ่งงานกันทำ	/	
6. สืบหาความรู้คนในหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาอย่างมีเหตุมีผลต่อไป	/	
7. ถ่ายทอดความรู้ของการดำเนินชีวิตของการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม	/	
8. เป็นการยอมรับฟังสิ่งที่รอบข้างและนำมาประยุกต์ให้เหมาะสม	/	
9. การเสียสละต่อการที่เป็นส่วนรวม รวมพลัง	/	
10. สร้างประชาธิปไตยของคนในชุมชน	/	

ส่วนที่ 3 (ต่อ)

ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่	ไม่ใช่
การใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้นให้คุ้มค่าที่สุด		
1. ต้องรู้คุณค่าสิ่งของที่มีอยู่อย่างเหมาะสม	/	
2. มองหาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว	/	
3. เพื่อเป็นการลดต้นทุน	/	
4. ให้ใช้สอดคล้องกับความเป็นอยู่	/	
5. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น	/	
6. ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้	/	
7. ใช้น้ำอย่างคุ้มค่า	/	
8. สำรวจดินเพื่อการเพาะปลูก	/	
9. ปลูกพืชคลุมดิน	/	
10. ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	/	
การไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง		
1. รู้คุณค่าสิ่งของที่มีอยู่	/	
2. การเลือกใช้สิ่งของที่มีคุณค่า	/	
3. ปลูกผักรับประทานเอง	/	
4. การทำอะไรที่เกินกำลังของตน		/
5. มีสติในการตัดสินใจ	/	
6. ไม่อยากได้ในสิ่งที่ไม่จำเป็น	/	
7. ไม่หลงวัตถุนิยม	/	
8. ใช้จ่ายอย่างประหยัด	/	
9. รู้จักตนเองให้มากที่สุด	/	
10. มีการเรียนรู้อยู่เสมอ	/	

ส่วนที่ 3 (ต่อ)

ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่	ไม่ใช่
ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน		
1. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน	/	
2. แบ่งสิ่งของที่มีให้กับบุคคลอื่นบ้าง	/	
3. แบ่งหน้าที่กันทำ	/	
4. ร่วมกันรับผิดชอบ	/	
5. ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน	/	
6. การแสดงออกทางสังคม	/	
7. ช่วยทำงานทุกชนิดที่สุจริต	/	
8. พุดคุยแลกเปลี่ยนอยู่เสมอ	/	
9. ระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหา	/	
10. มีการพบกันและสร้างความสัมพันธ์	/	

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านตามคำถามข้างล่างต่อไปนี้

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
1. การดำเนินชีวิตความพอดี พอประมาณ ไม่โลภ					
2. การทำธุรกิจแบบเรียบง่าย ลงทุนน้อย					
3. ใช้จ่ายประหยัด ขยัน อดทน อยู่อย่างพอกินพอใช้					
4. รู้จักคิดเอง ทำเอง ทดลองเป็น มีความคิดใหม่ๆ					
5. รู้จักบังคับตนเองไม่ให้หลงกับวัตถุนิยม ต่อสิ่งชั่ว					

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง					
1. ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า					
2. มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชน					
3. ทุกคนต้องเปิดใจให้กว้าง และเกิดการยอมรับ					
4. รวมพลังแก้ปัญหาต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา					
5. สร้างสวัสดิการของการอยู่ร่วมกัน					
การปฏิบัติตามความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจ					
1. การศึกษาที่ช่วยพัฒนาคนและทรัพยากร					
2. จัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสมาชิก					
3. การช่วยดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีค่า					
4. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดก้าวหน้า					
5. ทำซ้ำ ๆ เพื่อความเชื่อมั่น					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระครูวิโรจน์ธรรมานุกูล (พระฉัตรฐ์พูนชัย อคฺคปญฺโญ) (ฉัตรทอง)*
วัน เดือน ปี สถานที่เกิด ที่อยู่ปัจจุบัน	29 สิงหาคม 2503 บ้านกระทิง จังหวัดจันทบุรี 13/1 หมู่ 1 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน พ.ศ.2555-ปัจจุบัน	เจ้าอาวาสวัดกระทิง/เจ้าคณะตำบลชากไทย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาตอนปลาย (เทียบเท่า) ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2549	อนุปริญาศิลปศาสตรบัณฑิต อ.ศศ. (พัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2551	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ (พัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี